

Minister Finansów i Gospodarki

Znak pisma: DKT-I.0813.11.2025
Warszawa, 30 grudnia 2025 r.

Pani
dr Marta Ewa Wachowicz
Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej
ul. Prosta 70
00-838 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹, w związku § 4 ust. 3 umowy dotacji podmiotowej nr II/544/P/73012/2570/23/DIP z dnia 8 grudnia 2023 r., Minister Rozwoju i Technologii² przeprowadził w Polskiej Agencji Kosmicznej³ z siedzibą przy ul. Trzy Lipy 3 w Gdańsku, kontrolę planową w zakresie prawidłowości wykorzystania dotacji podmiotowej udzielonej Agencji przez Ministra Rozwoju i Technologii na 2024 r. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., tj. okres, którego dotyczyła umowa dotacji podmiotowej, z uwzględnieniem działań podejmowanych przed i po tym okresie, jeżeli miały związek z przedmiotem kontroli.

Kontrola została przeprowadzona na zasadach i w trybie określonym w przepisach ustawy o kontroli.

Celem kontroli była ocena, czy:

- środki finansowe przyznane PAK w ramach dotacji podmiotowej zostały wykorzystane prawidłowo – z zachowaniem zasady legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, oraz zgodnie z przeznaczeniem, tj. na dofinansowanie działalności bieżącej, związanej z realizacją zadań określonych w art. 3 ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej⁴, w terminach przewidzianych w umowie dotacji, a odsetki od części dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranej nienależnie albo w nadmiernej wysokości lub nieterminowo zwróconej dotacji, zostały przekazane zgodnie z zawartą umową na rachunek Ministerstwa Rozwoju i Technologii⁵,
- prowadzenie ewidencji księgowej oraz księgowanie wydatków finansowanych z dotacji było zgodne z postanowieniami umowy dotacji i obowiązującą w PAK polityką rachunkowości.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 224, z późn. zm., dalej: *ustawa o kontroli*.

² Od dnia 24 lipca 2025 r., w związku ze zmianami w strukturze organizacyjnej Rady Ministrów – Minister Finansów i Gospodarki.

³ Dalej: PAK albo POLSA albo Agencja albo Kontrolowany.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1957, dalej: *ustawa o PAK*.

⁵ Dalej: MRiT.

I. Podsumowanie i ocena.

Z przyznanej w 2024 r. dotacji podmiotowej w kwocie 24 803 000,00 zł⁶, na którą złożyły się środki pochodzące z:

- części 20 budżetu państwa – Gospodarka w wysokości 20 773 000,00 zł,
- rezerwy celowej ujętej pod poz. 66 w kwocie 756 000,00 zł⁷,
- rezerwy celowej ujętej pod poz. 56 w kwocie 3 274 000,00 zł⁸,

Agencja wykorzystała kwotę 18 481 789,89 zł, co stanowi 74,51% ogółu przyznanych przez Ministra Rozwoju i Technologii środków. Wykorzystana kwota obejmuje 17 526 509,97 zł z części 20 budżetu państwa, pełną kwotę rezerwy celowej ujętej pod poz. 66 oraz 199 279,92 zł z rezerwy celowej ujętej pod poz. 56, tj. jedynie 6,08% z przekazanych w dniu 30 października 2024 r. środków.

Środki wykorzystane z rezerwy ujętej pod poz. 56 - zgodnie z ich przeznaczeniem - pokryły wynagrodzenia brutto wraz z pochodnymi 4 nowo zatrudnionych pracowników oraz inne proporcjonalne koszty⁹ związane z ich zatrudnieniem. Natomiast nie wydatkowano środków zaplanowanych na leasing dwóch nowych samochodów oraz nie dokonano zakupu druku i tłumaczeń. Przyczyną niskiego wydatkowania środków przedmiotowej rezerwy celowej było m.in. nieobsadzenie 15 z 19 etatów, na których sfinansowanie przeznaczone miały zostać środki z rezerwy oraz niewłaściwe określanie potrzeb zakupowych w Agencji.

Objęte kontrolą środki finansowe wydatkowane zostały zgodnie z przeznaczeniem, na bieżącą działalność Agencji, w większości zgodnie z przepisami prawa oraz obowiązującymi w PAK regulacjami wewnętrznymi. Zgodnie z postanowieniami umowy dotacji, Agencja prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych w ramach dotacji. Wydatki dokonywane ze środków dotacji oznaczono znacznikiem PAK.BO.01 i ewidencjonowano na koncie księgowym dedykowanym do obsługi dotacji podmiotowej. Na dokumentach finansowo-księgowych dotyczących wydatków ponoszonych w ramach dotacji zamieszczano informację o numerze umowy dotacyjnej. Wszystkie skontrolowane dowody księgowe zawierały elementy określone w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁰, a obieg dokumentów finansowo-księgowych odbywał się zgodnie z obowiązującą w PAK *Instrukcją obiegu dokumentów i kontroli dokumentów finansowo-księgowych*. Stwierdzono jednak przypadki nieudokumentowania dokonania kontroli formalno-rachunkowej czterech rachunków wystawionych przez Zleceniobiorców.

Dokumenty finansowo-księgowe, co do zasady, poddano rzetelnej kontroli oraz sklasyfikowano zgodnie z obowiązującą w PAK *Polityką rachunkowości* i wymogami ustawy o rachunkowości. Niemniej, dokumentacja potwierdzająca weryfikację 5% skontrolowanych dowodów księgowych¹¹ zawierała uchybienia formalne, tj. błędy i omyłki, niemające wpływu na prawidłowość ujęcia wydatków w księgach rachunkowych, ale świadczące o braku należytej staranności pracowników dokonujących opisu i kontroli

⁶ Zawarta umowa dotacji podmiotowej opiewała na kwotę 25 559 000,00 zł, Aneks nr 1 zwiększył wartość dotacji do kwoty 26 315 000 zł, a Aneks nr 2 zmniejszył wartość dotacji do kwoty 24 803 000,00 zł.

⁷ Przyznanej decyzją Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.3.40.2024.MF.750 z dnia 19 kwietnia 2024 r.

⁸ Przyznanej decyzją Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.3.84.2024.MF.1832 z dnia 30 sierpnia 2024 r.

⁹ Tj. opłaty za wynajem pomieszczeń, media i wydatki w kategorii materiały, energia i woda.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, z późn. zm.; dalej *ustawa o rachunkowości*.

¹¹ 16 z 309 badanych dokumentów księgowych.

dokumentów księgowych oraz niedostatkach w zakresie nadzoru nad procesem kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Zobowiązania zostały opłacane, co do zasady, w terminach ich wymagalności, aczkolwiek stwierdzono kilka opóźnień niepowodujących konsekwencji w postaci zapłaty odsetek.

Działaniem nieprawidłowym było rozliczenie w ramach dotacji wydatku w kwocie 1 169,50 zł, poniesionego 3 stycznia 2025 r., czyli po upływie roku budżetowego, na który dotacja została udzielona. Przedmiotowe działanie było niezgodne, zarówno z postanowieniami § 3 ust. 1 umowy dotacji, jak i art. 168 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*¹². Wskazana powyżej kwota nie powinna być wydatkowana w 2025 r., ale zgodnie z przywołanym wyżej postanowieniem umowy i przepisem *uofp*, zostać zwrócona na wskazany w umowie dotacji rachunek bankowy. W konsekwencji, zwrócona terminowo przez PAK kwota niewykorzystanej dotacji o łącznej wysokości 6 321 210,11 zł, nie obejmowała tego wydatku.

Na krytykę zasługuje również dokonanie w 2024 r. nw. wydatków w sposób naruszający zasady określone w § 3 ust. 1¹³ umowy dotacji podmiotowej oraz w art. 44 ust. 3 pkt 1¹⁴ *uofp*:

- kwotę 40 200,00 zł wydatkowano na wynajem mieszkania w Gdańsku dla pracowników oddziałów PAK udających się służbowo do siedziby głównej Agencji. Jednak wynajmowany lokal był wykorzystywany tylko przez 44 dni w roku, a Agencja, mimo dostępności przedmiotowego mieszkania, poniosła dodatkowe wydatki na noclegi w hotelach w ramach 49 wyjazdów służbowych pracowników do Gdańska, Sopotu lub Gdyni. Świadczy to o niedochowaniu przez POLSA zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów (wydatki na najem mieszkania), a także o nieprzestrzeganiu zasady gospodarności w wykorzystywaniu środków publicznych (pracownicy uzyskiwali zgody na nocleg w hotelach, który był opłacany przez Agencję przy jednoczesnym ponoszeniu kosztów wynajmu mieszkania, które przez większość roku nie było użytkowane);
- kwotę 26 782,97 zł wydatkowano na wynajem lokalu mieszkalnego w Rzeszowie, który bez umocowania w procedurach wewnętrznych Agencji oraz umowie zawartej ze Zleceniobiorcą został nieodpłatnie udostępniony osobie wykonującej na rzecz PAK czynności na podstawie umowy zlecenia. Umowa zlecenia obejmowała świadczenie pracy w wymiarze nie większym niż 60 godzin miesięcznie, przy czym Zleceniobiorca nie ponosił żadnych kosztów eksploatacyjnych związanych z użytkowaniem mieszkania;
- kwotę 5 600,00 zł brutto¹⁵, w ramach wydatków związanych z wyjazdem szkoleniowym pracowników PAK do [...] w Uniejowie, Agencja przeznaczyła na sfinansowanie usług takich jak: oprawa muzyczna DJ, obsługa kelnerska w godzinach nocnych i wynajem boiska. Przedmiotowe wydatki nie miały racjonalnego uzasadnienia oraz związku z celem i przedmiotem odbywanych szkoleń;

¹² Dz.U. z 2025 r., poz. 1483. dalej: *uofp*.

¹³ Agencja zobowiązana jest do wykorzystania środków otrzymanych w ramach umowy z należytą starannością (...) z zachowaniem zasady legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

¹⁴ Wydatki publiczne powinny być dokonywane:

1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

¹⁵ Wydatki wskazane w załączniku nr 2 *Koszty* do umowy nr PAK/U/97/2024/BO/DO: opłata kelnerska pobierana po 00:00 – 1000,00 zł brutto; oprawa muzyczna DJ-a – 3600,00 zł brutto, wynajem boiska – 1 000,00 zł brutto.

- osobie niebędącej pracownikiem PAK sfinansowano udział (w tym koszt noclegów) w szkoleniach zorganizowanych dla pracowników w ww. lokalizacji, bez podstawy wynikającej z obowiązujących w tym okresie procedur wewnętrznych Agencji czy postanowień umowy cywilnoprawnej zawartej z tą osobą. Uśredniony koszt wyjazdu szkoleniowego wynosił 2 071,20 zł na osobę.

Poza tym, kwota 22 824,00 zł zapłacona za szkolenie dotyczące obsługi arkusza kalkulacyjnego Excel, została wydatkowana z naruszeniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów¹⁶, gdyż w przedmiotowym szkoleniu, mimo zakładanego udziału 48 pracowników, ostatecznie uczestniczyło jedynie 28 osób, chociaż ustalono kilka terminów jego realizacji.

W toku kontroli stwierdzono także następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- dokonanie wypłaty tzw. premii motywacyjnej w łącznej kwocie 776 650,00 zł brutto, mimo że obowiązujący w PAK *Regulamin wynagradzania* nie przewidywał możliwości wypłaty tego rodzaju gratyfikacji, jako świadczenia związanego ze stosunkiem pracy;
- naruszenie postanowień *Regulaminu podróży służbowych pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej* polegające na niesporządzeniu w dziewięciu przypadkach sprawozdań z zagranicznych podróży służbowych, braku udokumentowanej pisemnej zgody prezesa na przekroczenie limitu na noclegi w przypadku dwóch podróży służbowych oraz dwukrotnym złożeniu rozliczenia podróży służbowej z naruszeniem terminu wynikającego z procedury wewnętrznej;
- brak należytej weryfikacji udziału pracowników w szkoleniach;
- brak staranności w prowadzeniu rejestru delegacji sfinansowanych z dotacji podmiotowej w 2024 r., czego wynikiem były błędnie zaewidencjonowane informacje o wyjazdach służbowych.

II. Ustalenia i oceny.

Informacje ogólne

1. Polska Agencja Kosmiczna jest rządową agencją wykonawczą działającą na podstawie ustawy o Polskiej Agencji Kosmicznej. Strukturę organizacyjną Agencji, system kontroli wewnętrznej, liczbę siedzib oraz zasięg terytorialny oddziałów terenowych określa statut¹⁷ nadany przez Ministra Rozwoju i Technologii.
2. Siedziba główna Polskiej Agencji Kosmicznej znajduje się w Gdańsku, zaś oddziały terenowe w Warszawie oraz Rzeszowie.
3. Agencja, zgodnie z art. 3 ustawy o PAK, realizuje zadania w zakresie wspierania przemysłu kosmicznego, badań, użytkowania przestrzeni kosmicznej, rozwoju techniki kosmicznej, w tym inżynierii satelitarnej, wykorzystania badań i ich wyników do celów użytkowych, gospodarczych, obronnych, bezpieczeństwa państwa i naukowych.
4. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o PAK, Agencja otrzymuje m.in.:
 - dotacje podmiotowe przeznaczone na dofinansowanie bieżącej działalności Agencji,

¹⁶ Wynikającej z art. 44 ust.3 pkt 1 lit. a uofp.

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie nadania Statutu Polskiej Agencji Kosmicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2248).

- dotacje celowe przeznaczone na realizację swoich zadań, w tym na współfinansowanie programów i projektów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz finansowanie lub dofinansowanie realizowanych inwestycji,
 - środki pochodzące z funduszy Unii Europejskiej, przeznaczone na realizację zadań, oraz uzyskuje przychody z prowadzonej działalności, w tym z tytułu opłat za usługi świadczone przez Agencję lub wydawane przez nią publikacje.
5. Objęta kontrolą dotacja podmiotowa udzielona została na dofinansowanie bieżącej działalności Agencji w 2024 r., w tym na sfinansowanie wydatków związanych z zarządzaniem realizacją zadań, o których mowa w art. 3 ustawy o PAK. Na podstawie umowy nr II/554/P/73012/2570/23/DIP¹⁸ zawartej w dniu 8 grudnia 2023 r. Minister Rozwoju i Technologii przyznał Agencji środki w łącznej wysokości 25 559 000,00 zł, przy czym kwota 20 773 000,00 zł to środki ujęte w ramach części 20 budżetu państwa – Gospodarka, zaś kwota 4 786 000,00 zł ujęta została w części 83 – Rezerwy celowe.
6. Przedmiotowa umowa dotacji była dwukrotnie aneksowana:
- Aneks nr 1 został zawarty 14 maja 2024 r. w celu zwiększenia kwoty dotacji o kwotę 756 000,00 zł, tj. do wysokości 26 315 000,00 zł. Środki te miały zostać przeznaczone na zwiększenie wynagrodzeń pracowników PAK w związku ze wzrostem wskaźnika wynagrodzeń ustalonego w ustawie budżetowej na 2024 rok,
 - Aneks nr 2 zawarty 28 października 2024 r. zmniejszył kwotę dotacji do poziomu 24 803 000,00 zł. Przedmiotowa zmiana wiązała się ograniczeniem kwoty planowanej do uruchomienia rezerwy celowej z 4 786 000,00 zł do 3 274 000,00 zł, przeznaczonej m.in. na sfinansowanie nowych etatów niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań Agencji.
7. Środki finansowe przyznane umową dotacji zostały przekazane na rachunek bankowy PAK w następujących terminach:
- I transza w wysokości 7 773 000,00 zł – 2 stycznia 2024 r.,
 - II transza w wysokości 7 000 000,00 zł – 7 maja 2024 r.,
 - III transza w wysokości 6 000 000,00 zł – 12 sierpnia 2024 r.,
 - IV transza w wysokości 3 274 000,00 zł – 30 października 2024 r.
- Niezależnie od powyższych transz, w dniu 6 czerwca 2024 r. wypłacona została, wynikająca z Aneksu nr 1, kwota z rezerwy celowej ujętej pod poz. 66 w wysokości 756 000,00 zł.
8. Agencja, w § 3 umowy, zobowiązana została do wykorzystania otrzymanych środków finansowych z należytą starannością, z zachowaniem zasad: legalności, gospodarności, celowości i rzetelności oraz do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych w ramach dotacji (w tym z tytułu ewentualnych odsetek oraz wydatków związanych z realizacją zadań) w sposób umożliwiający ocenę ich wykonania pod względem finansowym.

Obszar I. Prawidłowość wykorzystania środków dotacji

Ocena

Środki finansowe przyznane w ramach dotacji podmiotowej wydankowane zostały zgodnie z przeznaczeniem na bieżącą działalność Agencji. Dokumenty finansowo-księgowe, co do

¹⁸ Dalej także: umowa dotacji.

zasady, zostały poddane rzetelnej kontroli. Zobowiązania, generalnie, regulowane były terminowo, jednak cztery rachunki wystawione w ramach umów zlecenia opłacono z opóźnieniem, z uwagi na ich otrzymanie przez Wydział Kadr i Płac PAK po określonym przez Zleceniobiorcę terminie płatności. Opóźnienia nie spowodowały konieczności zapłaty odsetek za zwłokę. W odniesieniu do 5% badanych dokumentów finansowo-księgowych¹⁹ stwierdzono uchybienia formalne niemające wprowdzieć wpływu na prawidłowość ujęcia wydatków w księgach rachunkowych, ale świadczące o braku należytej staranności pracowników dokonujących opisu i kontroli dokumentów księgowych oraz niedostatkach w zakresie nadzoru nad procesem kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Natomiast wydatkowanie środków przyznanych w ramach dotacji, którymi sfinansowano koszty najmu lokali mieszkalnych oraz wybrane szkolenia pracowników, zostało dokonane z naruszeniem zasad zdefiniowanych w *uofp* oraz umowie dotacji:

- kwotę 40 200,00 zł wydatkowano na wynajem mieszkania w Gdańsku dla pracowników oddziałów PAK udających się służbowo do siedziby głównej Agencji. Jednak wynajmowany lokal był wykorzystywany tylko przez 44 dni w roku, a Agencja, mimo dostępności przedmiotowego mieszkania, poniosła dodatkowe wydatki na noclegi w hotelach w ramach 49 wyjazdów służbowych pracowników do Gdańska, Sopotu lub Gdyni. Świadczy to o niedochowaniu przez POLSA zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów (wydatki na najem mieszkania), a także o nieprzestrzeganiu zasady gospodarności w wykorzystywaniu środków publicznych (pracownicy uzyskiwali zgody na nocleg w hotelach, który był opłacany przez Agencję przy jednoczesnym ponoszeniu kosztów wynajmu mieszkania, które, przez większość roku, nie było użytkowane);
- kwotę 26 782,97 zł wydatkowano na wynajem lokalu mieszkalnego w Rzeszowie, który bez umocowania w procedurach wewnętrznych Agencji oraz umowie zawartej ze Zleceniobiorcą został nieodpłatnie udostępniony osobie wykonującej na rzecz PAK czynności na podstawie umowy zlecenia. Umowa zlecenia obejmowała świadczenie pracy w wymiarze nie większym niż 60 godzin miesięcznie, przy czym Zleceniobiorca nie ponosił żadnych kosztów eksploatacyjnych związanych z użytkowaniem mieszkania;
- kwotę 5 600,00 zł brutto²⁰, w ramach wydatków związanych z wyjazdem szkoleniowym pracowników PAK do [...] w Uniejowie, Agencja przeznaczyła na sfinansowanie usług takich jak: oprawa muzyczna DJ, obsługa kelnerska w godzinach nocnych i wynajem boiska. Przedmiotowe wydatki nie miały racjonalnego uzasadnienia oraz związku z celem i przedmiotem odbywanych szkoleń;
- osobie niebędącej pracownikiem PAK sfinansowano udział (w tym koszt noclegów) w szkoleniach zorganizowanych dla pracowników w ww. lokalizacji, bez podstawy wynikającej z obowiązujących w tym okresie procedur wewnętrznych Agencji czy postanowień umowy cywilnoprawnej zawartej z tą osobą. Uśredniony koszt wyjazdu szkoleniowego wynosił 2 071,20 zł na osobę.

Poza tym, kwota 22 824,00 zł zapłacona za szkolenie dotyczące obsługi arkusza kalkulacyjnego Excel, została wydatkowana z naruszeniem zasady uzyskiwania najlepszych

¹⁹ 16 z 309 badanych dokumentów księgowych.

²⁰ Wydatki wskazane w załączniku nr 2 *Koszty* do umowy nr PAK/U/97/2024/BO/DO: opłata kelnerska pobierana po 00:00 – 1 000,00 zł brutto; oprawa muzyczna DJ-a – 3 600,00 zł brutto, wynajem boiska – 1 000,00 zł brutto.

efektów z danych nakładów²¹, gdyż w przedmiotowym szkoleniu, mimo zakładanego udziału 48 pracowników, uczestniczyło ich jedynie 28, chociaż ustalono kilka terminów realizacji tego szkolenia.

Za nieprawidłowe uznano również rozliczenie - w ramach środków dotacji podmiotowej udzielonej na 2024 r. - wydatku w kwocie 1 169,50 zł, który został poniesiony w kolejnym roku, co było niezgodne z § 3 ust. 1 umowy dotacji podmiotowej.

Ponadto stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

- dokonanie wypłaty tzw. premii motywacyjnej w łącznej kwocie 776 650,00 zł brutto, mimo, że obowiązujący w PAK *Regulamin wynagradzania* nie przewidywał możliwości wypłaty tego rodzaju gratyfikacji, jako świadczenia związanego ze stosunkiem pracy;
- brak udokumentowania przeprowadzenia kontroli formalno-rachunkowej dowodu księgowego w przypadku rachunków wystawianych przez Zleceniobiorców w ramach zawartych umów zlecenia, co stanowiło naruszenie przepisów *Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w PAK*;
- naruszenie postanowień *Regulaminu podróży służbowych pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej* polegające na niesporządzeniu w dziewięciu przypadkach sprawozdań z zagranicznych podróży służbowych, braku udokumentowanej pisemnej zgody prezesa na przekroczenie limitu na noclegi w przypadku dwóch podróży służbowych oraz dwukrotnym złożeniu rozliczenia podróży służbowej z naruszeniem terminu wynikającego z procedury wewnętrznej;
- brak należytej weryfikacji udziału pracowników w szkoleniach;
- brak staranności w prowadzeniu rejestru delegacji sfinansowanych w 2024 r. z dotacji podmiotowej, polegający na wskazaniu w rejestrze krótszych terminów wyjazdów służbowych niż wynikało to z dokumentów źródłowych, dwukrotnym nadaniu tego samego numeru polecenia wyjazdu służbowego dla dwóch różnych pracowników, podczas gdy w rejestrze ujęto polecenie dotyczące tylko jednego pracownika.

Ponadto, Agencja w niewielkim stopniu spożytkowała, przyznane na podstawie Aneksu nr 2 do umowy dotacji środki rezerwy celowej ujętej pod poz. 56, uruchomionej decyzją Ministra Finansów z dnia 30 sierpnia 2024 r. Z przekazanej w dniu 30 października 2024 r. na rachunek bankowy Agencji kwoty 3 274 000,00 zł PAK wydatkowała jedynie 6,08%²². Wykorzystane środki pokryły wynagrodzenia wraz z pochodnymi nowo zatrudnionych pracowników oraz inne koszty²³ związane z ich zatrudnieniem. PAK podejmowała działania w celu obsadzenia 19 etatów wskazanych we wniosku o uruchomienie środków z rezerwy. W wyniku 13 przeprowadzonych naborów ostatecznie zatrudniono 8 osób, w tym 4 osoby w 2024 r. oraz 4 osoby w 2025 r. Nie wydatkowano natomiast środków zaplanowanych na leasing dwóch nowych samochodów oraz nie dokonano zakupu druku i tłumaczeń, co jak wyjaśniła²⁴ Agencja, wynikało z braku decyzji Prezesa. Przyczyną niskiego wydatkowania środków wspomnianej rezerwy celowej było nieobsadzenie 15 z 19 etatów, na których sfinansowanie przeznaczone miały zostać środki z rezerwy oraz niewłaściwe określanie potrzeb zakupowych w Agencji.

Ustalenia

²¹ Wynikającej z art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a uofp.

²² 199 279,92 zł.

²³ Tj. opłaty za wynajem pomieszczeń, media i wydatki w kategorii materiały, energia i woda.

²⁴ Pismo znak: BO.0910.3.10.2025 z dnia 13 października 2025 r. – odpowiedź na pismo ZK-10 pyt. 9.

9. Środki finansowe przyznane w ramach dotacji wydatkowane zostały na bieżącą działalność Agencji w ramach siedemnastu kategorii²⁵ ujętych w *rocznym sprawozdaniu finansowym z wykorzystania dotacji podmiotowej w 2024 r.*²⁶. PAK w 2024 r. wydatkowała środki w kwocie 18 481 789,89 zł²⁷, co stanowi 74,51% przyznanej dotacji.
10. W wyniku weryfikacji próby²⁸ dokumentów księgowych dotyczących wydatków sfinansowanych ze środków dotacji, ujętych w ww. sprawozdaniu w kategoriach pn.: *wynagrodzenia osobowe i uposażenia żołnierzy*²⁹, *podróże służbowe*³⁰, *opłaty czynszowe za pomieszczenia*³¹, *szkolenia pracowników*³², *materiały*³³, *energia, woda*³⁴, *ubezpieczenia mienia i samochodów służbowych*³⁵, *zakup usług pozostałych*³⁶, *wynagrodzenia bezosobowe (umowy zlecenia i o dzieło)*³⁷ ustalono, że kontrolowane wydatki:
- dotyczyły bieżącej działalności Agencji, i w przypadkach tego wymagających, dokonywane były na podstawie *Regulaminu udzielania zamówień, których wartość jest mniejsza od kwoty 130 000 złotych w Polskiej Agencji Kosmicznej*³⁸ oraz ustawy z dnia 11 września 2019 r. – *Prawo zamówień publicznych*³⁹;
 - zostały poniesione, co do zasady, zgodnie z postanowieniami § 3 ust. 1 umowy dotacyjnej, tj. w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. Wyjątek stanowił

²⁵ Wynagrodzenia osobowe i uposażenia żołnierzy; składki ZUS; fundusz pracy; wpłaty na PPK; PEFRON; ZFŚS; podróże służbowe; opłaty czynszowe za pomieszczenia; szkolenia pracowników; materiały; energia, woda; medycyna pracy; ubezpieczenia mienia i samochodów służbowych; telefony stacjonarne, komórkowe i Internet; zakup usług pozostałych; wynagrodzenia bezosobowe; wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń.

²⁶ Dalej: sprawozdanie roczne.

²⁷ 17 526 509,00 zł z części 20 – Gospodarka, 756 000,00 zł z rezerwy celowej ujętej po poz. 66 oraz 199 279,92 zł z rezerwy celowej ujętej pod poz. 56.

²⁸ 309 dowodów księgowych na łączną kwotę 6 343 942,00 zł, stanowiącą 34,33% wydatkowanych środków dotacji.

²⁹ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *wynagrodzenia osobowe i uposażenia żołnierzy* z dotacji podmiotowej wydatkowano kwotę 9 971 620,58 zł. Kontrolą objęto kartoteki wynagrodzeń 26 pracowników. Łączna wartość badanych wydatków na wynagrodzenia pracowników i uposażenia żołnierzy wraz z pochodnymi wyniosła 4 660 290,65 zł, z czego uposażenia żołnierzy to 572 163,81 zł a wynagrodzenia pracowników cywilnych to 4 088 126,84 zł.

³⁰ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *podróże służbowe* z dotacji podmiotowej wydatkowano kwotę 885 328,46 zł. Kontrolą objęto dokumenty dotyczące 53 podróży służbowych pracowników Agencji, co stanowi 10,3% delegacji sfinansowanych z dotacji podmiotowej. Badaniu poddano 93 dokumenty księgowe dotyczące wydatków o łącznej wartości 54 504,32 zł.

³¹ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *opłaty czynszowe za pomieszczenia* z dotacji wydatkowano kwotę 2 090 061,40 zł. Kontrolą objęto 20 dokumentów księgowych dotyczących wydatków o łącznej wartości 599 762,88 zł.

³² Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *szkolenia pracowników* z dotacji wydatkowano kwotę 199 523,85 zł. Kontrolą objęto dokumenty dotyczące organizacji 6 szkoleń dla pracowników Agencji, w ramach których badaniu poddano 11 dokumentów księgowych o łącznej wartości 168 369,84 zł.

³³ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *materiały* z dotacji wydatkowano kwotę 321 089,57 zł. Kontrolą objęto 6 dokumentów księgowych o łącznej wartości 121 841,77 zł.

³⁴ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *energia, woda* z dotacji wydatkowano kwotę 90 602,54 zł. Kontrolą objęto 15 dokumentów księgowych o łącznej wartości 19 094,58 zł.

³⁵ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *ubezpieczenia mienia i samochodów służbowych* z dotacji wydatkowano kwotę 502 931,23 zł. Kontrolą objęto 4 dokumenty księgowe o łącznej wartości 339 966 zł.

³⁶ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *zakup usług pozostałych* wydatkowano kwotę 2 066 141,94 zł. Kontrolą objęto 134 dokumenty księgowe o łącznej wartości 308 591,84 zł.

³⁷ Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym w ramach kategorii pn. *wydatki bezosobowe (umowy zlecenia i o dzieło)* z dotacji wydatkowano kwotę 211 020,00 zł. Kontrolą objęto 26 dokumentów księgowych o łącznej wartości 71 520,00 zł.

³⁸ Zarządzenie Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej nr 3 z dnia 28 lutego 2022 r.

³⁹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1320, z późn. zm., dalej także: *ustawa - PZP*.

wydatek w kwocie 1 169,50 zł⁴⁰, poniesiony po upływie ww. okresu, który nie powinien zostać przedstawiony do rozliczenia w ramach dotacji podmiotowej, zgodnie bowiem z art. 168 ust. 1 *uofp* dotacje udzielone z budżetu państwa w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu państwa;

- zostały uregulowane terminowo, z wyjątkiem czterech rachunków wystawionych w ramach umów zlecenia.

Wydatki w ramach kategorii pn. Wynagrodzenia osobowe i uposażenia żołnierzy

11. Zgodnie z przedstawionym w toku kontroli zestawieniem dotyczącym liczby i struktury zatrudnienia w PAK w 2024 r., w Agencji zatrudnione były łącznie 82 osoby, w tym dwóch żołnierzy zawodowych. Natomiast w okresie objętym kontrolą zatrudniono 11 nowych pracowników⁴¹, a z trzema rozwiązano umowy o pracę.
12. W wybranych do weryfikacji kartach stanowiskowych pracowników⁴² wynagradzanych ze środków dotacji podmiotowej, wskazane zostały zadania wynikające z ustawy o PAK oraz obowiązki związane z bieżącą działalnością Agencji.
13. Analiza kart wynagrodzeń pracowników, list płac, dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wybranych⁴³ pracowników, danych zawartych w zestawieniu obrotów i sald odpowiednich kont analitycznych w ramach konta 131⁴⁴ a także dokonanych dyspozycji płatności wykazała, że:
 - z dotacji podmiotowej finansowane były wynagrodzenia pracowników, w tym wynagrodzenia żołnierzy zawodowych oraz składki pracodawcy, nagrody, nagrody jubileuszowe, dodatki funkcyjne i zadaniowe, odpisy na PPK, Fundusz Pracy, a także wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, na zasadach określonych w przepisach prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
 - wypłacone wynagrodzenia, a także inne świadczenia i dodatki, naliczone zostały prawidłowo w wysokości wynikającej z umów o pracę oraz decyzji przyznających dodatki, co stwierdzono na podstawie udostępnionych w toku kontroli akt osobowych,
 - jednemu z żołnierzy⁴⁵ zatrudnionych w PAK ze środków kontrolowanej dotacji wypłacany był także dodatek motywacyjny⁴⁶, który został przyznany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie ojczyzny⁴⁷.
14. Na podstawie badanych kart wynagrodzeń pracowników ustalono, że w 2024 roku wynagrodzenia pracowników PAK były finansowane z różnych źródeł w tym, według

⁴⁰ Wydatek poniesiony został w ramach kategorii *podróże służbowe* i dotyczył kosztów związanych z rozliczeniem podróży służbowej nr 650/2024. Zgodnie z wyciągiem bankowym nr 2 zapłaty dokonano w dniu 3 stycznia 2025 r.

⁴¹ W tym pięcioro w IV kwartale 2024 r.

⁴² Pracownicy o kodach: 241, 155, 256, 263, 300, 154, 17, 207, 139, 194, 240, 46, 305, 116, 11, 234, 13, 253, 160, 272, 16, 149, 175, 90, 216, 203.

⁴³ Pracownicy o kodach: 241, 155, 256, 263, 300, 154, 17, 207, 139, 194, 240, 46, 305, 116, 11, 234, 13, 253, 160, 272, 16, 149, 175, 90, 216, 203.

⁴⁴ Zgodnie z *Polityką rachunkowości PAK* konto 131 - *Rachunek bankowy bieżący* służy do obsługi dotacji podmiotowej.

⁴⁵ Pracownik o kodzie 216.

⁴⁶ Dodatek motywacyjny dla żołnierzy zawodowych pełniących służbę w korpusach podoficerów zawodowych i szeregowych pełniących zawodową służbę wojskową za uzyskanie w opinii służbowej oceny co najmniej bardzo dobrej.

⁴⁷ Dz. U. z 2025 r. poz. 825, z późn. zm.

wyjaśnień Kontrolowanego⁴⁸ z dotacji podmiotowej, z dotacji celowej KPO⁴⁹, w ramach umowy zawartej z MRiT o partnerstwie przy wspólnej realizacji projektu niekonkurencyjnego pn. „Umiedzynarodowienie MŚP – BRAND HUB” działanie 2.26 w ramach Programu „Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027” („Brand HUB”) oraz z projektów finansowanych lub współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. Udział innych źródeł w finansowaniu wynagrodzeń pracowników PAK zależał od dostępności danego źródła (zawartej umowy), zabezpieczenia środków w planie finansowym Agencji na dany rok oraz posiadania środków na wydzielonym rachunku bankowym. W przypadku dodatków zadaniowych, wypłacanych w ramach KPO i Brand HUB, wysokość tych dodatków jest stała i są one wypłacane na podstawie odrębnych list płac.

15. Ustalono, że wynagrodzenia członków, powołanego⁵⁰ w Agencji Zespołu do spraw realizacji przedsięwzięcia w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności⁵¹, w okresie od stycznia do sierpnia 2024 r. finansowane były ze środków dotacji podmiotowej, z uwagi na brak w tym czasie dostępnych środków finansowych dedykowanych temu przedsięwzięciu. Pierwsza transza środków w ramach dotacji celowej przeznaczonej na realizację przez PAK przedsięwzięcia w ramach KPO wypłacona została 19 lipca 2024 r. W dniu 31 października 2024 r., zgodnie z dyspozycją płatności nr 138/2024, nastąpiło przeksięgowanie polegające na zmianie źródła finansowania wynagrodzeń członków Zespołu na dotację celową udzieloną na realizację przedsięwzięcia w ramach KPO. W okresie od października do grudnia 2024 r. wynagrodzenia członków Zespołu nie były już finansowane ze środków kontrolowanej dotacji.
16. Zasady wynagradzania oraz przedziały kwotowe wynagrodzeń wypłacanych pracownikom PAK zostały określone w Regulaminie wynagradzania pracowników PAK⁵². W 2024 r. nastąpiła aktualizacja Tabeli miesięcznych kwot wynagrodzenia zasadniczego dla poszczególnych grup stanowisk pracy w Polskiej Agencji Kosmicznej stanowiącej załącznik nr 1 do Regulaminu wynagradzania. W Agencji ustanowiony został również Regulamin angażowania,

⁴⁸ Pismo znak BO.0910.3.1.2025 z dnia 12 czerwca 2025 r.

⁴⁹ Umowa wykonawcza dotacji celowej nr 05/KPO/MRiT/A.2.6.1/DIP/24 do umowy ramowej nr 03/KPO/MRiT/A.2.6.1/DIP/24 o objęcie przedsięwzięcia „Narodowy System Informacji Satelitarnej” w ramach inwestycji A.2.6.1. „Rozbudowa krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych i usług i towarzyszącej infrastruktury, wykorzystujących dane satelitarne” wsparciem z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

⁵⁰ Zarządzeniem nr 16/2024 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 11 lipca 2024 r. w sprawie powołania Zespołu zadaniowego ds. realizacji zadań wynikających z Umowy Ramowej Nr 03/KPO/MRiT/A.2.6.1/DIP/24 o objęcie przedsięwzięcia „Narodowy System Informacji Satelitarnej” w ramach Inwestycji A.2.6.1. „Rozbudowa krajowego systemu serwisów monitoringowych, produktów, narzędzi analitycznych i usług i towarzyszącej infrastruktury, wykorzystujących dane satelitarne” wsparciem z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zadaniem 22 osobowego Zespołu była realizacja działań opisanych w Umowie Ramowej Nr 03/KPO/MRiT/A.2.6.1/DIP/24 oraz w umowach wykonawczych, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. Zarządzeniem nr 18/2024 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 31 lipca 2024 r. zmieniającym ww. zarządzenie, liczebność Zespołu ds. KPO zwiększono o kolejne 5 osób, a kolejnym zarządzeniem zmieniającym o numerze 20/2024 z dnia 5 września 2024 r. - o jeszcze jedną osobę.

⁵¹ Dalej: KPO.

⁵² Wprowadzonym zarządzeniem nr 20/2021 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 10 czerwca 2021 r. w sprawie regulaminu wynagradzania pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej, zmienionym m.in. zarządzeniem nr 8/2024 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 15 marca 2024 r. zmieniającym zarządzenie nr 20/2021 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 10 czerwca 2021 r. w sprawie regulaminu wynagradzania pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 15 marca 2024 r., dalej: Regulamin wynagradzania.

wynagradzania i rozliczania czasu pracy w projektach finansowanych lub współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych⁵³.

17. W wyżej wymienionych regulacjach określono m.in. rodzaje dodatkowych świadczeń przyznawanych pracownikom PAK, tj.: *dodatek zadaniowy, dodatek funkcyjny, nagrody dla pracowników, którzy przyczyniają się szczególnie do wykonywania zadań Agencji, nagrody jubileuszowe, jednorazowe odprawy, wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, na zasadach określonych w przepisach prawa pracy*⁵⁴. Natomiast pracownikom zaangażowanym w realizację projektów unijnych przyznawane były dodatki projektowe⁵⁵ oraz projektowy dodatek funkcyjny⁵⁶.

18. Według przekazanego w toku kontroli rejestru, PAK uczestniczyła w 2024 r. w 9 projektach unijnych⁵⁷, do realizacji których powołane zostały, spośród pracowników PAK, zespoły projektowe⁵⁸. Czas pracy członków zespołów rozliczany był w okresach miesięcznych. Ustalono, że wynagrodzenia oraz dodatki przyznane pracownikom w związku z realizacją przedmiotowych projektów wypłacane były z dotacji podmiotowej, a następnie dokonywana była zmiana źródła ich finansowania.

Kontrolowany wyjaśnił⁵⁹, że w przypadku wynagrodzeń finansowanych w ramach projektów finansowanych lub współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych – po zakończeniu miesiąca pracownik Wydziału Kadr i Płac uzgadnia z kierownikami projektów wysokość miesięcznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia w danym projekcie. Sporządzone zestawienie, po zatwierdzeniu przez Prezesa Agencji, przekazywane jest do Księgowości, celem przeniesienia środków z danego projektu na dotację podmiotową. Księgowość każdorazowo sporządza dyspozycję płatności, która, zgodnie z zasadami obiegu dokumentów księgowych, podlega kontroli pod względem merytorycznym, finansowym, rachunkowym, głównego księgowego i zatwierdzaniu do wypłaty. Ponadto, nie stwierdzono przypadków podwójnego finansowania wynagrodzeń pracowników Agencji. W trakcie roku budżetowego stosowano korekty w kwartale, w którym dokonywano rozliczenia dotacji podmiotowej.

Na podstawie przedstawionych w toku kontroli: dyspozycji płatności dotyczących przeksięgowania wynagrodzeń oraz dodatków pracowników zaangażowanych w realizację projektów, zestawień kadrowych opracowywanych comiesięcznie na podstawie kart czasu pracy ww. pracowników oraz zestawienia obrotów i sald konta księgowego 131 ustalono, że PAK dokonywała stosownych przeksięgowowań celem przypisania wydatków do źródeł finansowania dedykowanych określonym projektom unijnym.

19. W toku kontroli ustalono, że w listopadzie 2024 r. Prezes Agencji z własnej inicjatywy, przyznał pracownikom dodatkowe środki finansowe, nazwane w korespondencji przekazanej Zespołowi kontrolerów „premią motywacyjną” albo „dodatkiem motywacyjnym”. Każdy pracownik Agencji, niezależnie od stażu pracy, otrzymał kwotę odpowiadającą

⁵³ Wprowadzony zarządzeniem nr 19/2021 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 10 czerwca 2021 r., dalej: *Regulamin angażowania*.

⁵⁴ Zgodnie z §7 *Regulaminu wynagradzania*.

⁵⁵ Zgodnie z §1 ust. 6 *Regulaminu angażowania* dodatek przyznawany był pracownikom za zaangażowanie w realizację projektu.

⁵⁶ Zgodnie z §1 ust. 8 *Regulaminu angażowania* dodatek przyznawany był kierownikom projektów oraz kierownikom zadań.

⁵⁷ Tj. TOP 1 - 5 projektów w ramach Programu Horyzont Europa, SAT2Rescue (Horyzont Europa), 2-3SST (Program Horyzont 2020), GEXTRECS (Horyzont Europa) oraz SST (Program Kosmiczny Unii Europejskiej).

⁵⁸ Poprzez zatwierdzenie przez Prezesa PAK *Imiennych list zespołu projektowego*.

⁵⁹ Pismo znak: BO.0910.3.1.2025 z dnia 12 czerwca 2025 r.

wysokości swojego miesięcznego wynagrodzenia, mimo że w *Regulaminie wynagradzania* nie została przewidziana taka gratyfikacja. Jedyne świadczenie o charakterze uznaniowym to, wskazana w § 7 ww. *Regulaminu, nagroda dla pracowników, którzy przyczyniają się szczególnie do wykonywania zadań Agencji*, która, zgodnie z § 10 ust. 3 *Regulaminu wynagradzania*, może być przyznana pod warunkiem przepracowania w Agencji okresu co najmniej 6 miesięcy. Zgodnie z *Regulaminem wynagradzania*, przyznanie nagrody powinno być poprzedzone pisemną decyzją Prezesa podjętą z jego własnej inicjatywy lub na wniosek kierownika komórki organizacyjnej, w której zatrudniony był nagradzany pracownik.

Informacja o wypłacie ww. premii motywacyjnej została przekazana w wiadomości e-mailowej zatytułowanej „premia motywacyjna”, wysłanej przez Prezesa Agencji w dniu 29 listopada 2024 r. do wszystkich pracowników PAK. Prezes poinformował w niej m.in., że przyznane dodatkowe środki są wyrazem docenienia oddania i zaangażowania pracowników oraz wysokiej oceny ich pracy. Ustalono, że 6⁶⁰ pracowników PAK otrzymało premię motywacyjną, mimo że nie przepracowali w PAK wynikającego z *Regulaminu wynagradzania* minimalnego okresu zatrudnienia wynoszącego 6 miesięcy. Powyższe świadczy o nieprzestrzeganiu przez Prezesa PAK postanowień ww. *Regulaminu* dotyczących dodatkowych gratyfikacji finansowych dla pracowników.

20. W następstwie wprowadzenia zmiany *Regulaminu wynagradzania*, wynikającej ze wzrostu wskaźnika wynagrodzeń, ustalonego w ustawie budżetowej na 2024 rok, począwszy od marca 2024 r. nastąpiła zmiana wysokości wynagrodzenia pracowników PAK. W związku z powyższym, badane wydatki na wynagrodzenia uległy zwiększeniu, zgodnie z nowo ustanowionymi przedziałami kwotowymi wynagrodzeń dla danych stanowisk.

Stwierdzono, że w 2024 r. następowały zmiany stanowiskowe, w tym awanse na stanowiska dyrektorskie⁶¹, które również wpłynęły na zwiększenie wydatków na wynagrodzenia. Według wyjaśnień Kontrolowanego⁶², w 2024 roku Agencja nie przeprowadzała ani wewnętrznych, ani zewnętrznych naborów na stanowiska zastępców dyrektorów oraz dyrektorów.

Na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych ustalono, że pracownicy powołani zostali na stanowiska dyrektorów i zastępców dyrektorów komórek organizacyjnych PAK zgodnie z przepisami ustawy o PAK. Przebieg ich zatrudnienia w Agencji został właściwie udokumentowany i potwierdzał doświadczenie zawodowe wymagane na przedmiotowym stanowisku.

Ponadto PAK wyjaśniła⁶³, że na stanowiska dyrektorów komórek organizacyjnych Pracownicy zostali powołani zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o PAK, natomiast awans na stanowisko zastępcy dyrektora komórki organizacyjnej nastąpił na podstawie decyzji Prezesa Agencji jako Pracodawcy, którego prawa i obowiązki są opisane m.in. w Kodeksie pracy.

Wydatki w ramach kategorii pn. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

21. Ze środków dotacji podmiotowej finansowano wydatki dotyczące działalności socjalnej, określonej w *Regulaminie gospodarowania środkami Zakładowego Funduszu Świadczeń*

⁶⁰ Pracownicy o kodach 300, 304,305, 298, 299, 303.

⁶¹ Dotyczyło to odpowiednio pracowników Agencji o następujących numerach umów:

- 256: awans z zastępcy dyrektora na dyrektora,
- 263: awans z zastępcy dyrektora na dyrektora,
- 253: awans ze stanowiska eksperta na zastępcę dyrektora.

⁶² Pismo znak: BO.0910.3.2.2025 z dnia 23 czerwca 2025 r.

⁶³ Pismo znak: BO.0910.3.3.2025 z dnia 7 lipca 2025 r.

Socjalnych w Polskiej Agencji Kosmicznej⁶⁴, przy czym w sprawozdaniu rocznym, jako wydatek finansowany z dotacji, zaraportowano kwotę 181 084,08 zł, stanowiącą roczny odpis podstawowy, naliczany zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o *zakładowym funduszu świadczeń socjalnych*⁶⁵.

22. Zgodnie z *Regulaminem ZFŚS* środki Funduszu przeznaczone zostały na dofinansowanie udziału osób uprawnionych oraz uprawnionych członków ich rodzin w różnorodnych aktywnościach oraz wsparcie w trudnych sytuacjach losowych⁶⁶. Na potrzeby wypłaty świadczeń socjalnych sporządzone zostały odrębne listy płac, a wypłat dokonywano z wyodrębnionego dla Funduszu rachunku bankowego.
23. Na podstawie protokołów z posiedzeń Komisji socjalnej w PAK ustalono, że Komisja zatwierdziła w 2024 r. wnioski socjalne pracowników na łączną kwotę 141 787,50 zł, tj. mniejszą niż ww. kwota odpisu. Jednak zgodnie z art. 11 *ustawy o ZFŚS* środki Funduszu niewykorzystane w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny.

Wydatki w ramach kategorii pn. Wynagrodzenia bezosobowe (umowy zlecenia i o dzieło)

24. Ustalono⁶⁷, że w 2024 r. PAK związana była z osobami fizycznymi łącznie 16 umowami zlecenia i o dzieło, których przedmiotem było m.in. świadczenie na rzecz PAK różnego rodzaju usług eksperckich, sporządzanie opracowań, analiz i raportów, tłumaczeń, opracowywanie materiałów promocyjno-informacyjnych, świadczenie pomocy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy⁶⁸ oraz bieżącej pomocy prawnej.
25. W toku kontroli zweryfikowano cztery umowy zlecenia⁶⁹ (w tym dwie zawarte w 2024 r. oraz dwie zawarte w roku 2023, ale obowiązujące w roku 2024), których realizacja została sfinansowana ze środków dotacji podmiotowej. Umowy te dotyczyły:
- bieżącej pomocy prawnej w sprawach z zakresu działania Polskiej Agencji Kosmicznej⁷⁰,
 - wykonywania czynności polegających na prowadzeniu spraw⁷¹ związanych ze współpracą Polskiej Agencji Kosmicznej z Ukraińską Agencją Kosmiczną (Space State Agency of Ukraine - SSAU) oraz podmiotami ukraińskiego sektora kosmicznego⁷²,

⁶⁴ Wprowadzonym zarządzeniem nr 7/2018 z 23 kwietnia 2018 r. zmienionym w 2019 r. w zakresie Tabeli dopłat z ZFŚS. PAK, dalej: *Regulamin ZFŚS*.

⁶⁵ Dz. U. z 2024 r., poz. 288, dalej: *ustawa o ZFŚS*.

⁶⁶ 1) wypoczynek zorganizowany przez pracownika we własnym zakresie, 2) krajowy i zagraniczny wypoczynek dzieci i młodzieży, 3) bezzwrotna zapomoga losowa dla pracownika, celem częściowego pokrycia wydatków związanych z ciężką chorobą, likwidacją skutków klęsk żywiołowych, pożaru, kradzieży z włamaniem lub innym zdarzeniem losowym, 4) bezzwrotna zapomoga nielosowa dla pracownika, znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, 5) pomoc materialna w formie paczek dla dzieci, 6) działalność kulturalno-oświatowa i sportowo-rekreacyjna.

⁶⁷ Na podstawie przedstawionego w toku kontroli rejestru zawartych przez Agencję umów cywilnoprawnych oraz obowiązujących w 2024 r.

⁶⁸ Dalej: BHP.

⁶⁹ Nr: PAK/U/132/2023/BO/EAB, PAK/U/163/2023/BO/EAB, PAK/U/98/2024/BO/EAB oraz PAK/U/155/2024/BO/EAB

⁷⁰ Umowa zawarta na okres od 1 listopada do 20 grudnia 2024 r. nr PAK/U/155/2024/BO/EAB podpisana w dniu 29 października 2024 r.

⁷¹ Przygotowywaniu od strony merytorycznej i organizacyjnej przedsięwzięć (konferencje, seminaria, targi, wystawy), w których udział biorą przedstawiciele ukraińskiego sektora kosmicznego, opracowywaniu analiz i raportów, tłumaczeń, materiałów promocyjno-informacyjnych oraz prezentacji multimedialnych dotyczących ukraińskiego sektora kosmicznego.

⁷² Nr PAK/U/163/2023/BO/EAB z dnia 19 grudnia 2023 r. zawarta na okres 1 stycznia do 30 czerwca 2024 r. oraz nr PAK/U/98/2024/BO/EAB z dnia 12 czerwca 2024 r. zawarta na okres od 1 lipca do 20 grudnia 2024 r.

- świadczenia pomocy⁷³ w zakresie BHP oraz ochrony przeciwpożarowej⁷⁴.
- Zlecone w umowach zadania związane z pomocą w zakresie BHP oraz prowadzenia spraw związanych ze współpracą PAK z Ukrainą Agencją Kosmiczną, nie zostały ujęte w karcie stanowiskowej żadnego pracownika Agencji. Natomiast zlecenie bieżącej pomocy prawnej, wynikało z faktu kumulacji zadań merytorycznych oraz wakat na stanowisku radcy prawnego i przedłużającego się naboru na przedmiotowe stanowisko.
26. Kontrolowane umowy zawarte zostały zgodnie z postanowieniami *Regulaminu udzielania zamówień, których wartość jest mniejsza od kwoty 130 000 złotych (...)*⁷⁵, w trybie tzw. procedury szczególnej. Każdorazowo przed zawarciem umowy wypełniony został wniosek o rozpoczęcie procedury o udzielenia zamówienia, którego całkowita wartość jest mniejsza od kwoty 130 000 złotych⁷⁶, w którym wskazano przedmiot i termin wykonania zlecenia, wartość zamówienia oraz uzasadnienie potrzeby i celowości zawarcia umowy. Następnie wnioski zostały zaakceptowane przez Dyrektora Biura Organizacyjnego oraz Głównego Księgowego oraz zatwierdzone przez Prezesa lub przez osobę przez niego upoważnioną.
27. W umowach stosowano różne zasady wynagradzania Zleceniobiorcy, tj. poprzez zastosowanie:
- stawki godzinowej w kwocie 45,00 zł brutto, z ograniczeniem do 60 godzin miesięcznie⁷⁷,
 - stawki godzinowej w kwocie 120,00 zł brutto, z ograniczeniem do 100 godzin miesięcznie⁷⁸,
 - kwoty ryczałtowej 2 000,00 brutto (za minimalnie 5 godzin i maksymalnie 40 godzin miesięcznie⁷⁹).

Wynagrodzenie Zleceniobiorców we wszystkich przypadkach zostało określone zgodnie z zapisami procedury szczególnej przewidzianej w *Regulaminie zamówień do 130 000 złotych*, tj. na podstawie ofert złożonych przez wykonawców umów zlecenia.

Od wszystkich Zleceniobiorców wymagano przedstawiania comiesięcznych dokumentów potwierdzających godzinowe rozliczenie zleconych czynności.

28. Ustalono, że w postanowieniach badanych umów we właściwy sposób zabezpieczone zostały interesy Skarbu Państwa, m.in. poprzez ustanowienie kar umownych, a także zobowiązanie wykonawców do: *zachowania w tajemnicy wszelkich niepodanych oficjalnie przez Zamawiającego do publicznej wiadomości informacji ekonomicznych, finansowych, prawnych, organizacyjnych i innych dotyczących Zamawiającego oraz podmiotów pozostających*

⁷³ Polegającej w szczególności na: przeprowadzaniu szkoleń wstępnych wszystkim nowo zatrudnionym pracownikom oraz pracownikom zmieniającym stanowisko pracy; opracowaniu programu szkoleń bhp oraz zarządzeń i instrukcji w zakresie BHP; doradztwie w zakresie metod i organizacji stanowisk pracy, na których występują czynniki niebezpieczne, szkodliwe dla zdrowia lub warunki uciążliwe w zakresie doboru najważniejszych środków ochrony indywidualnej; sporządzaniu i przedstawianiu Zleceniodawcy okresowych analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy nadzorowanych obiektów (przynajmniej raz w roku) mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków pracy; innych świadczeń wynikających z obowiązujących regulacji prawa w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej.

⁷⁴ Nr PAK/U/132/2023/BO/EAB z dnia 12 grudnia 2023 r., zawarta na okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2025 r.

⁷⁵ Stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia nr 3 z dnia 28 lutego 2022 r. Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej; dalej: *Regulamin zamówień do 130 000 zł*.

⁷⁶ Dalej: wniosek.

⁷⁷ W przypadku umów zlecenia nr PAK/U/163/2023/BO/EAB oraz nr PAK/U/98/2024/BO/EAB .

⁷⁸ W przypadku umowy zlecenia nr PAK/U/155/2024/BO/EAB.

⁷⁹ W przypadku umowy zlecenia nr PAK/U/132/2023/BO/EAB.

z Zamawiającym w relacjach faktycznych i prawnych oraz (...) udzielania Zamawiającemu, na jego wniosek, wszelkich informacji o przebiegu wykonywania Przedmiotu Umowy i umożliwienia mu kontroli prawidłowości jego wykonania.

29. W wyniku weryfikacji wybranych⁸⁰ rachunków wystawionych przez Zleceniobiorców oraz przedłożonych przez nich godzinowych rozliczeń zleconych czynności ustalono, że:

- rachunki oraz rozliczenia godzinowe wystawiane przez Zleceniobiorców zostały poddane kontroli merytorycznej przez wskazanego w umowie pracownika PAK, potwierdzającej zrealizowanie zleconych zadań. Natomiast nie zostały opatrzone informacją potwierdzającą dokonanie sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym oraz dekreacją księgową. Kontrolowany wyjaśnił⁸¹, że do rachunków wystawianych przez osoby fizyczne nie sporządza się formularza kontroli dokumentu finansowego, ponieważ są one opłacane z list płac. Przedmiotowe działanie było niezgodne z obowiązującą w PAK Instrukcją, gdzie wskazano, że każdy dowód księgowy powinien być sprawdzony pod względem nie tylko merytorycznym, ale również formalno-rachunkowym, co nie zostało odpowiednio udokumentowane w opisywanym przypadku;
- wynagrodzenia były wypłacane Zleceniobiorcom w terminie, na podstawie wystawionych przez nich rachunków, co do zasady do 10 każdego miesiąca. Niemniej jednak, w przypadku czterech rachunków⁸² dotyczących wynagrodzeń za miesiące styczeń, maj, czerwiec oraz październik 2024 r., płatności nastąpiły po określonym w umowach zlecenia terminie⁸³. Kontrolowany wyjaśnił⁸⁴, że Zleceniobiorca podpisywał rachunek ręcznie i wysyłał pocztą tradycyjną na adres Agencji w Gdańsku (po wcześniejszym uzyskaniu, w podobny sposób, zatwierdzenia sprawozdania z wykonanych czynności). W miesiącach styczeń, maj, czerwiec i październik komplet dokumentów (rachunki wraz z ewidencją), odpowiednio zweryfikowane merytorycznie dotarły do Wydziału Kadr i Płac po 10. dniu danego miesiąca, wynagrodzenie było wypłacane niezwłocznie po ich otrzymaniu. Zleceniobiorca nie występował z roszczeniami wobec PAK;
- od wynagrodzeń Zleceniobiorców odprowadzono odpowiednie składki oraz potrącony podatek.

Wydatki w ramach kategorii pn. Szkolenia pracowników

30. Weryfikacja dokumentacji dotyczącej wybranych szkoleń⁸⁵ przeprowadzonych w 2024 r. dla pracowników PAK potwierdziła, że proces przygotowania i zatwierdzania wniosków

⁸⁰ 26 rachunków na łączną kwotę 71 520,00 zł brutto (52 402,84 zł netto), co stanowiło 33,89% wydatków poniesionych przez PAK w ramach kategorii pn. wynagrodzenia bezosobowe (umowy zlecenia i o dzieło).

⁸¹ Pismo znak: BO.0910.3.12.2025 z dnia 30 października 2025 r.

⁸² Wystawionych w ramach umów zlecenia nr PAK/U/163/2023/BO/EB oraz nr PAK/U/98/2024/BO/EB.

⁸³ Od dwóch do ośmiu dni po terminie wskazanym w umowie zlecenia.

⁸⁴ Pismo znak: BO.0910.3.11.2025 z dnia 22 października 2025 r.

⁸⁵ 6 szkoleń o następującej tematyce:

- Excel dla średniozaawansowanych (koszt: 22 824,00 zł);
- kontrola zarządcza oraz cyberbezpieczeństwo, dwudniowe szkolenie zorganizowane w [...] w Uniejowie (łączny koszt: 102 145,84 zł);
- ITIL 4Foundation certyfikowane szkolenie z egzaminem (koszt: 11 600,00 zł);
- zarządzanie zespołem rozproszonym (koszt: 12 000,00 zł);
- kurs języka angielskiego (30h) dla 6 osób (łączny koszt: 19 800,00 zł).

szkoleniowych odbywał się zgodnie z przepisami *Regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej*⁸⁶.

31. Wydatki związane z podnoszeniem kwalifikacji przez pracowników PAK zostały poniesione w okresie obowiązywania umowy dotacji. Dokumenty księgowe zostały prawidłowo opisane i zweryfikowane pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzone do wypłaty. Zobowiązania wynikające z weryfikowanych faktur zostały uregulowane terminowo.

32. Stwierdzono jednak nieprawidłowości i uchybienia polegające na:

- a) poniesieniu części wydatków na usługi niezwiązane z celem szkolenia, bez racjonalnego uzasadnienia, czym naruszono zasady celowego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych.

Szkolenia grupowe z zakresu cyberbezpieczeństwa oraz kontroli zarządczej, zorganizowane w [...] w Uniejowie, nie zostały przewidziane w *Rocznym Planie Podnoszenia Kwalifikacji Zawodowych Pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej* sporządzonym na 2024 rok, mimo, że - zgodnie z § 3 ust. 2 *Regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych* - powinny być w nim ujęte.

W celu realizacji szkolenia, PAK zawarła odrębne umowy: na organizację usługi hotelowej, przeprowadzenie szkolenia z zakresu kontroli zarządczej, przeprowadzenie szkolenia z zakresu cyberbezpieczeństwa, a także na usługę transportową. Łączna wartość wszystkich zawartych umów wyniosła 102 145,84 zł brutto.

Co istotne, we wniosku o udzielenie zamówienia dotyczącego usługi hotelowej, jako uzasadnienie celowości zamówienia wskazano: „organizacja wyjazdu integracyjnego dla pracowników”, co wskazuje na dodatkowy, oprócz podnoszenia kwalifikacji zawodowych, powód wyjazdu.

Umowa dotycząca usługi hotelowej⁸⁷ została zawarta przez PAK w dniu 7 czerwca 2024 r. i opiewała na kwotę 81 895,84 zł brutto. W kosztorysie stanowiącym załącznik do ww. umowy uwzględniono m.in. opłaty za następujące usługi: serwis kelnerski w godzinach nocnych (tj. w godzinach 00:00-02:00 wyceniony 2h x 500,00 zł), oprawę muzyczną DJ do 02:00 w nocy w cenie 3 600,00 zł oraz wynajem boiska w cenie 1 000,00 zł, czyli łącznie 5 600,00 zł. Tego typu wydatki, w ocenie Zespołu kontrolerów, nie znajdują racjonalnego uzasadnienia w przypadku organizacji szkoleń o ww. problematyce - brakuje bowiem jakiegokolwiek ich powiązania z realizacją celów szkoleniowych. Przedmiotowe wydatki dotyczyły aspektu integracyjnego wyjazdu, jednak nie były związane ze szkoleniem o charakterze integracyjnym, gdyż takiego nie przewidziano w ramach wyjazdu, a zatem nie powinny być finansowane, nie tylko ze środków przeznaczonych na szkolenia, ale generalnie ze środków publicznych. Poniesienie tego rodzaju wydatków narusza zasady wydatkowania środków publicznych opisane w art. 44 ust. 3 *uofp* oraz w § 3 ust. 1 umowy dotacji.

Dodatkowo, łączna kwota wydatków za usługi gastronomiczne świadczone drugiego dnia szkolenia wyniosła znaczącą kwotę 533,00 zł⁸⁸ na osobę, bez kosztu śniadania, które zostało już wliczone w cenę pokoju.

⁸⁶ Wprowadzonego zarządzeniem nr 4/2024 Prezesa PAK z dnia 18 stycznia 2024 r. w sprawie *Regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej*.

⁸⁷ Umowa nr PAK/U/97/2024/BO/DO zawarta z właścicielem [...] w Uniejowie – firmą [...]

⁸⁸ Jednostkowe ceny z kosztorysu: za lunch drugiego dnia 100,00 zł, napoje do lunchu 70,00 zł, za kolację grillową 150,00 zł z dodatkowymi kosztami napojów 123,00 zł oraz serwis kawowy w cenie 90,00 zł.

Poza tym, na podstawie list obecności na szkoleniach ustalono, że udział w nim wzięło 37 pracowników, chociaż pierwotnie zakładano przeszkolenie 50 osób. Mniejsza liczba pracowników uczestniczących w wyjeździe szkoleniowo-integracyjnym nie spowodowała żadnych oszczędności po stronie Agencji, gdyż postanowienia zawartych umów przewidywały płatność za całość usługi, bez względu na rzeczywistą liczbę uczestników. Zatem, wydatki związane z organizacją szkolenia i wyjazdu zostały poniesione bez poszanowania zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

- b) sfinansowaniu udziału w szkoleniu osobie niebędącej pracownikiem Agencji bez podstawy wynikającej z obowiązujących w tym okresie procedur wewnętrznych Agencji czy postanowień umowy cywilnoprawnej zawartej z tą osobą.

PAK sfinansowała udział w wyjazdowych szkoleniach z zakresu kontroli zarządczej oraz cyberbezpieczeństwa osobie niebędącej pracownikiem PAK, a świadczącej na rzecz Agencji usługi na podstawie umowy zlecenia. Uzasadniając udział Zleceniobiorcy w szkoleniu Agencja wskazała⁸⁹, że „zgodnie z wnioskiem ZP/101/2024, szkolenie zostało zorganizowane dla pracowników oraz osób współpracujących z Agencją”. Niemniej jednak, zarówno obowiązujący w PAK *Regulamin podnoszenia kwalifikacji zawodowych*, jak również postanowienia umowy⁹⁰ zawartej ze Zleceniobiorcą, nie dawały takiej możliwości. W ocenie Zespołu kontrolerów, udział Zleceniobiorcy w szkoleniu nie był konieczny do wykonania przez niego przedmiotu umowy, która dotyczyła realizacji usług eksperckich w obszarze telekomunikacji i nawigacji satelitarnej. Wydatek w uśrednionej kwocie 2 071,20 zł⁹¹ związany z udziałem Zleceniobiorcy w szkoleniu został poniesiony bez podstawy wynikającej z obowiązujących w tym okresie procedur wewnętrznych Agencji czy postanowień umowy cywilnoprawnej zawartej z tą osobą. W związku z powyższym należy go uznać za niecelowy, a także poniesiony z naruszeniem zasady oszczędnego wydatkowania środków publicznych.

- c) wydatkowaniu środków na szkolenia z naruszeniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, w związku z niewystarczającym nadzorem nad uczestnictwem pracowników w szkoleniach.

W *Rocznym planie podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników PAK w roku 2024* zostało ujęte m.in. szkolenie dla 50 pracowników Agencji z zakresu posługiwania się arkuszem kalkulacyjnym Excel na poziomie średniozaawansowanym. W następstwie zatwierdzenia przez Wiceprezesa Agencji wniosku szkoleniowego nr WS/5/2024, wykonawcy zlecono⁹² przeprowadzenie szkolenia łącznie dla 48 osób, w 4 grupach, po 12 osób każda. Szkolenia odbywały się w siedzibie Agencji w Gdańsku i w siedzibie oddziału terenowego w Warszawie, w dwóch terminach dla każdej lokalizacji. Ustalono, że w przedmiotowych szkoleniach ostatecznie udział wzięło jedynie 28 pracowników Agencji, tj. 58% zakładanego stanu osobowego. Tak istotne odstępstwo od planowanej frekwencji świadczy o nieprzykładaniu przez pracowników należytej wagi do rozwoju zawodowego,

⁸⁹ Pismo znak: BO.0910.3.10.2025 z dnia 13 października 2025 r.

⁹⁰ Umowa nr PAK/U/2/2024/DTNS/AZ zawarta z Panem [...] prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą [...].

⁹¹ Koszt jednostkowy obejmujący nocleg w kwocie 416,50 zł, wyżywienie w kwocie 450,00 zł, napoje w kwocie 426,00 zł, oraz 778,70 zł per capita z tytułu pozostałych kosztów poniesionych w związku z organizacją szkolenia (wynajmem sali i inne usługi, transport, wynagrodzenia wykładowców).

⁹² Zlecenie na usługi szkoleniowe zawarte 14 lutego 2024 r. z [...].

a także o braku odpowiedniego nadzoru pracodawcy nad udziałem pracowników w finansowanym ze środków publicznych szkoleniu.

Kontrolowany wyjaśnił⁹³, że: (...) kilkakrotnie przypominano pracownikom o terminie szkolenia. Kierowanie pracowników na szkolenia leży w gestii ich przełożonych (szkolenie było w kilku terminach i lokalizacjach, tak aby jak najwięcej pracowników mogło wziąć w nim udział). Niestety ze względu na inne realizowane obowiązki wyznaczony termin nie pasował wielu pracownikom. Co więcej, część pracowników musiała zrezygnować ze szkolenia już po wcześniejszym zapisaniu, gdyż pojawiły się nieprzewidziane wcześniej obowiązki służbowe.

Wysoka liczba nieobecności na szkoleniu spowodowała nieoptymalne wykorzystanie środków przeznaczonych na rozwój zawodowy pracowników. Niepełna frekwencja na szkoleniu – mimo zdiagnozowania na etapie przygotowywania *Rocznego planu podnoszenia kwalifikacji zawodowych* potrzeby przeszkolenia 50 osób – może skutkować koniecznością ponownego wydatkowania środków na takie szkolenie w przyszłości.

Zawarta przez PAK umowa na usługi szkoleniowe nie przewidywała opustów cenowych za przeszkolenie mniejszej liczby osób, a określona w umowie kwota dotyczyła całościowej realizacji usługi niezależnie od liczby uczestników. W związku z powyższym, wydatkowanie kwoty 22 824,00 zł za przeszkolenie 48 osób, przy rzeczywistym udziale zaledwie 28 pracowników, należy uznać za dokonane z naruszeniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

- d) braku kompletnej dokumentacji potwierdzającej uczestnictwo pracowników Agencji w szkoleniu i związanego z tym braku należytej weryfikacji udziału pracowników w szkoleniach.

W toku kontroli PAK nie przedstawiła oferty organizatora certyfikowanego szkolenia z egzaminem ITIL® 4 FOUNDATION, będącej integralnym załącznikiem do wniosku szkoleniowego. Nie dysponowała również stosownymi dokumentami potwierdzającymi udział skierowanych pracowników w przedmiotowych szkoleniach, które zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 *Regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej* powinny znajdować się w aktach osobowych pracowników.

Kontrolowany początkowo wyjaśnił⁹⁴, że według informacji uzyskanej od osób uczestniczących w szkoleniu, wykonawca nie wydawał certyfikatów. Jednak później przedłożył⁹⁵ Zespołowi kontrolerów dyplom ukończenia w dniach 22-23 sierpnia 2024 r. przedmiotowego szkolenia przez jednego pracownika⁹⁶ spośród czterech biorących udział w szkoleniu. Następnie, w ramach uzupełnienia wyjaśnień, Kontrolowany przekazał⁹⁷ kontrolerom certyfikat kolejnego pracownika⁹⁸, który potwierdzał uzyskanie uprawnień w zakresie *ITIL® Foundation Certificate in IT Service Management*, a nie udział w weryfikowanym szkoleniu. O powyższym świadczy rozbieżność w dacie nabycia przedmiotowych uprawnień (15 lutego 2025 r.) a terminem szkolenia (22-23 sierpnia 2024 r.). Kolejny przekazany certyfikat⁹⁹ dotyczył osoby niewskazanej we wniosku szkoleniowym nr WS/16/2024, jako uczestnika

⁹³ Pismo znak: BO.0910.3.7.2025 z dnia 29 sierpnia 2025 r.

⁹⁴ Pismo znak: BO.0910.3.7.2025 z dnia 29 sierpnia 2025 r.

⁹⁵ Pismo znak: BO.0910.3.10.2025 z dnia 13 października 2025 r.

⁹⁶ Pracownik o kodzie 238.

⁹⁷ Pismo znak: BO.0910.3.7.2025 z dnia 13 października 2025 r.

⁹⁸ Pracownik o kodzie 165.

⁹⁹ Nr GR671765734RB (potwierdzający nabycie uprawnień od 18 kwietnia 2025 r.)

szkolenia. Przedmiotowa sytuacja świadczy o tym, że udział pracowników PAK w zewnętrznych szkoleniach nie był należycie weryfikowany.

Wydatki w ramach kategorii pn. Podróże służbowe

33. Objęte kontrolą wydatki związane z realizacją podróży służbowych¹⁰⁰, rozliczone zostały, co do zasady, zgodnie z *Regulaminem podróży służbowych pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej*¹⁰¹ oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 roku w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej¹⁰². Polecenia wyjazdów służbowych zawierały wszelkie wymagane *Regulaminem* elementy oraz akceptacje. Wydatki poniesione w związku z wyjazdami służbowymi, zostały poprawnie udokumentowane i ujęte w rozliczeniach delegacji służbowych. Pracownicy rozliczyli się również z udzielonych zaliczek.

Niemniej jednak stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia polegające na:

- przedstawieniu do rozliczenia w ramach dotacji podmiotowej wydatku dotyczącego rozliczenia podróży służbowej¹⁰³, tj. diety, kosztów transportu, parkingu w łącznej kwocie 1 169,50 zł, poniesionego po 31 grudnia 2024 r., co stanowiło naruszenie postanowienia § 3 ust.1 umowy dotacji;
- niesporządzeniu w dziewięciu przypadkach¹⁰⁴ sprawozdań z zagranicznych podróży służbowych;
- braku udokumentowanej zgody Prezesa PAK na przekroczenie limitu na noclegi w przypadku dwóch wyjazdów służbowych¹⁰⁵;
- złożeniu w dwóch¹⁰⁶ przypadkach rozliczenia podróży służbowej z naruszeniem terminu wynikającego z obowiązującej w PAK procedury wewnętrznej.

34. W wyniku kontroli stwierdzono również niezgodności pomiędzy danymi zawartymi w rejestrze pn. *Delegacje sfinansowane z dotacji podmiotowej w 2024 r.*¹⁰⁷ a wynikającymi z poleceń wyjazdów służbowych. Stwierdzono szesnaście przypadków¹⁰⁸ odnotowania w rejestrze krótszych terminów delegacji aniżeli wynikało to z dokumentów źródłowych. Ponadto stwierdzono, iż numer polecenia wyjazdu służbowego 330/2024 został nadany dwukrotnie – dla dwóch różnych delegacji¹⁰⁹, podczas gdy w rejestrze ujęto wyłącznie polecenie wyjazdu służbowego dotyczące tylko jednego pracownika¹¹⁰. Natomiast drugie

¹⁰⁰ 53 polecenia wyjazdu służbowego.

¹⁰¹ Wprowadzonym zarządzeniem nr 27/2021 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 5 października 2022 r., dalej także: *Regulamin*.

¹⁰² Dz.U. z 2023 r., poz. 2190.

¹⁰³ Polecenie wyjazdu służbowego nr 650/2024.

¹⁰⁴ Polecenie wyjazdu służbowego nr: 19/2024, 84/2024, 118/2024, 119/2024, 156/2024, 268/2024, 282/2024, 482/2024, 635/2024.

¹⁰⁵ Polecenie wyjazdu służbowego nr: 461/2024 (limit kosztów noclegu w Tajwanie wynosił 140 euro, wydatkowano 171,54 euro i 172,42 euro, limit kosztów noclegu na Filipinach wynosił 142 euro, wydatkowano 205,26 euro) oraz 581/2024 (limit kosztów noclegu w Chile wynosił 120 euro, wydatkowano 122,13 euro). Kontrolowany wyjaśnił, że w obu przypadkach Prezes Agencji wyraził ustną zgodę na przekroczenie limitu.

¹⁰⁶ Polecenie wyjazdu służbowego nr: 268/2024 oraz 336/2024.

¹⁰⁷ Przekazanym przy piśmie znak: BO.0910.3.102025 z 12 czerwca 2025 r. – odpowiedź na pismo ZK-1 pyt. 5.

¹⁰⁸ Polecenie wyjazdu służbowego nr: 4/2024, 138/2024, 250/2024, 268/2024, 312/2024, 313/2024, 314/2024, 315/2024, 316/2024, 317/2024, 318/2024, 319/2024, 320/2024, 373/2024, 460/2024, 461/2024.

¹⁰⁹ Pracownik o kodzie 46 oraz pracownik o kodzie 203.

¹¹⁰ Pracownik o kodzie 203.

polecenie wyjazdu nie zostało w ogóle zaewidencjonowane. Powyższe rozbieżności świadczą o braku należytej staranności w prowadzeniu rejestru.

Wydatki w ramach kategorii pn. Zakup usług pozostałych

35. PAK w ramach kontrolowanej dotacji rozliczyła wydatki związane z realizacją umowy¹¹¹ na świadczenie usług w zakresie rezerwacji, sprzedaży i sukcesywnej dostawy biletów lotniczych, miejsc noclegowych na zagraniczne i krajowe podróże służbowe wraz z ubezpieczeniem, odprawą on-line i pośrednictwem wizowym. Umowa zawarta została w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z przepisami ustawy – PZP.
36. W wyniku weryfikacji 134¹¹² dowodów księgowych, w tym 103 wystawionych w związku z realizacją ww. umowy, stwierdzono dziesięć przypadków¹¹³ dokonania błędnego opisu dokumentów księgowych. Uchybienia polegały na wskazaniu w opisie operacji gospodarczej, w formularzu kontroli dokumentu księgowego, błędnego numeru polecenia wyjazdu służbowego w trzech przypadkach¹¹⁴ lub podłączeniu do faktury niewłaściwego formularza w siedmiu przypadkach¹¹⁵.

W ocenie Kontrolowanego, uchybienia te wynikały z omyłek pracowników dokonujących opisu i kontroli dokumentów księgowych.

Ponadto w wyniku analizy kosztów podróży służbowych ustalono, że w 7 przypadkach¹¹⁶ Wykonawca nie przekazał Agencji faktur dotyczących opłat transakcyjnych za wystawienie biletu lotniczego, rezerwację hotelu lub zakup polisy ubezpieczeniowej. Ww. opłaty, zgodnie z zawartą umową nr AK/U/23/2023/BO/AG, były wynagrodzeniem Wykonawcy za świadczone usługi.

Kontrolowany wyjaśnił¹¹⁷, że we wskazanych przypadkach Kontrahent nie wystawił faktury z tytułu świadczonych usług. Należy jednak wskazać, że w toku dalszej kontroli stwierdzono jeden¹¹⁸ przypadek, w którym wbrew ww. wyjaśnieniu, faktura jednak została wystawiona i przekazana Zespołowi kontrolerów.

Stwierdzone powyżej uchybienia świadczą o braku należytej staranności przy rozliczeniu kosztów wynikających z umowy nr AK/U/23/2023/BO/AG, a także nie wystarczającym nadzorze nad procesem kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Lokale mieszkalne wynajmowane przez PAK

¹¹¹ Umowa nr AK/U/23/2023/BO/AG zawarta 8 marca 2023 r. z Travel Manager sp. z o.o.

¹¹² 103 dowody księgowe dotyczące usług w zakresie rezerwacji, sprzedaży i sukcesywnej dostawy biletów lotniczych, miejsc noclegowych na zagraniczne i krajowe podróże służbowe wraz z ubezpieczeniem, odprawą on-line i pośrednictwem wizowym, 24 dowody księgowe dotyczące najmu lokali mieszkalnych, 7 dowodów księgowych dotyczących: opłat członkowskich w organizacjach międzynarodowych, usług tłumaczeniowych, zakupu książek, nagród konkursowych oraz zapłaty za parkingi.

¹¹³ Numer dokumentu księgowego z rejestru faktur: 2024/04/70, 2024/03/89, 2024/03/140, 2024/04/28, 2024/05/38, 2024/06/123, 2024/06/140, 2024/07/28, 2024/07/30 oraz 2024/11/136.

¹¹⁴ Trzy przypadki odnoszące się do podróży służbowych nr: 80/2024 – 2024/03/89, 119/2024 – 2024/03/140 oraz 186/2024 – 2024/05/38.

¹¹⁵ Sześć przypadków odnoszących się do podróży służbowych nr: 51/2024 – 2024/04/70, 156/2024 – 2024/04/28, 268/2024 – 2024/06/123, 2024/06/140, 376/2024 – 2024/07/28, 2024/07/30 oraz 461/2024 – 2024/11/136.

¹¹⁶ Dotyczących podróży służbowych nr: 51/2024, 71/2024, 247/2024, 307/2024, 307/2024, 512/2024, 635/2024.

¹¹⁷ E-mail PAK z 8 sierpnia 2024 r. oraz 6 sierpnia 2024 r.

¹¹⁸ Polecenie wyjazdu służbowego nr 71/2024, FV 2024/05/114 z 7 czerwca 2024 r.

37. PAK w 2024 r. opłacała ze środków dotacji podmiotowej koszty wynajmu dwóch lokali mieszkalnych, jednego w Gdańsku¹¹⁹ oraz jednego w Rzeszowie¹²⁰. Łączny koszt najmu w 2024 r. wyniósł 66 982,97 zł, z czego kwotę 40 200,00 zł wydatkowano na najem mieszkania w Gdańsku, zaś kwotę 26 782,97 zł na najem w Rzeszowie.
38. We wniosku zakupowym dotyczącym wynajmu mieszkania w Gdańsku, Kontrolowany wskazał, że korzystać z niego będzie *Prezes POLSA oraz pracownicy POLSA, przyjeżdżający do pracy w siedzibie głównej, a na co dzień pracujący w Warszawie lub w Rzeszowie*, gdyż miesięczny koszt wynajmu mieszkania jest niższy, niż każdorazowe wynajmowanie pokoju hotelowego. Na podstawie ewidencji wykorzystania mieszkania w Gdańsku ustalono, że ww. mieszkanie było zajęte łącznie przez 44 dni w ciągu całego 2024 roku i skorzystały z niego 22 osoby¹²¹ w związku z realizacją 20 podróży służbowych. Natomiast na podstawie rejestru delegacji służbowych sfinansowanych wyłącznie ze środków dotacji podmiotowej ustalono, że w 2024 r. odbyło się 69 delegacji służbowych do Gdańska, Sopotu lub Gdyni. Z powyższego wynika, że pracownicy Agencji korzystali z noclegów w hotelach, podczas gdy mieli zagwarantowaną możliwość skorzystania z noclegu w mieszkaniu, które zostało wynajęte właśnie w tym celu. Wyrażanie, w powyższych okolicznościach, przez Prezesa PAK lub upoważnioną osobę zgody na nocleg w hotelu było działaniem niegospodarnym. Przy takim stanie faktycznym Agencja wydatkowała środki finansowe zarówno na usługę hotelową, jak i najem mieszkania, które nie było użytkowane. Przedmiotowe działanie naruszało także zasady celowego i oszczędnego wydatkowania środków publicznych. Jednocześnie zaznaczyć należy, że w POLSA nie ustanowiono wewnętrznych regulacji dotyczących zasad korzystania z wynajmowanego mieszkania, co miało wpływ na stopień jego wykorzystania.
39. Mieszkanie w Rzeszowie zostało wynajęte ze względu na konieczność *działania na terenie województwa podkarpackiego, w tym realizację zadań związanych ze współpracą z partnerami z Ukrainy, jak również z budową centrum obserwacyjnego w Bezmiechowej*. Wskazana okoliczność, zdaniem Kontrolowanego, wiązała się z planowanym zwiększonym udziałem pracowników w działaniach realizowanych w oddziale w Rzeszowie. Ustalono, że w 2024 r. wynajęty lokal zamieszkiwała osoba wykonująca na rzecz PAK czynności na podstawie umów zlecenia¹²². Postanowienia zawartych z nią umów nie przewidywały jednak takiej możliwości, nie stanowiły więc podstawy do udostępnienia jej opłacanego przez Agencję mieszkania. Dodatkowo ww. umowy określały, że Zleceniobiorca świadczył będzie usługi jedynie w wymiarze nie większym niż 60 godzin miesięcznie.

¹¹⁹ Umowa nr PAK/U/30/2020/BO/AG z 26 czerwca 2020 r., została aneksowana w dniach: 24 czerwca 2021 r., 28 marca 2022 r., 15 grudnia 2022 r., 20 czerwca 2023 r. oraz 17 czerwca 2024 r. Zawarcie umowy najmu oraz jej późniejsze aneksowanie poprzedzone zostało przeprowadzeniem procedury udzielenia zamówienia o wartości nieprzekraczającej wyrażonej w złotych równowartości 30 000 zł – wniosek ZP/98/2020 r. z 20 czerwca 2020 r.

¹²⁰ Umowa nr PAK/U/21/2022/BO/JS z 4 marca 2022 r. została aneksowana w dniach: 19 lipca 2022 r., 1 grudnia 2022 r., 9 maja 2023 r., 11 grudnia 2023 r. oraz 23 lipca 2024 r. Zawarcie umowy najmu oraz jej późniejsze aneksowanie poprzedzone zostało przeprowadzeniem procedury udzielenia zamówienia o wartości nieprzekraczającej wyrażonej w złotych równowartości 30 000 zł – wniosek o udzielenie zamówienia na najem lokalu mieszkalnego w Rzeszowie dla potrzeb Polskiej Agencji Kosmicznej z 3 marca 2022 r.

¹²¹ 20 pracowników oraz 2 ekspertów PAK w ramach umownego pokrycia kosztów delegacji.

¹²² Umowy: nr PAK/U/163/2023/BO/EAB z dnia 19 grudnia 2023 r. oraz nr PAK/U/98/2024/BO/EAB z 12 czerwca 2024 r.

Kontrolowany poinformował¹²³, że decyzję o udostępnieniu mieszkania wynajmowanego przez Agencję w Rzeszowie do zamieszkania osobie świadczącej usługi eksperckie na podstawie umowy cywilnoprawnej podjął w 2022 r. Prezes Agencji. Według wiedzy posiadanej obecnie przez pracowników Agencji, Zleceniobiorca zajmował mieszkanie od marca 2022 r. do momentu wypowiedzenia przez PAK umowy najmu mieszkania, tj. do końca czerwca 2025 r. i nie ponosił kosztów jego utrzymania.

Z powyższego wynika, że działanie Prezesa PAK nie miało umocowania w postanowieniach umów cywilnoprawnych zawartych z tą osobą. Arbitralna decyzja Prezesa PAK skutkowałą poniesieniem przez Agencję wydatków na wynajem mieszkania z naruszeniem zasad oszczędnego i celowego wydatkowania środków publicznych.

Wydatki w ramach kategorii pn. Opłaty czynszowe za pomieszczenia oraz kategorii pn. Energia, woda

Wydatki związane z wynajmem pomieszczeń siedziby głównej i oddziałów Agencji

40. Agencja w kontrolowanym okresie wynajmowała powierzchnie biurowe oraz miejsca parkingowe w trzech lokalizacjach: w Gdańsku¹²⁴, w Warszawie¹²⁵ i w Rzeszowie¹²⁶. Wydatki wynikające z zawartych umów najmu zostały pokryte ze środków dotacji podmiotowej. Zgodnie z rocznym sprawozdaniem, opłaty czynszowe za pomieszczenia w 2024 r. wyniosły 2 090 061,40 zł, natomiast opłaty eksploatacyjne ujęte w sprawozdaniu w kategorii pn. energia, woda - wyniosły 90 602,54 zł.
41. Ustalono, że zawarcie umów najmu poprzedzone zostało wnioskiem¹²⁷ do Prezesa PAK oraz przeprowadzeniem analiz lokalizacyjnych. Z uwagi na postanowienia art. 11 ust. 1 pkt 6¹²⁸ ustawy - PZP, do procesu zawarcia przez Agencję umów najmu powierzchni biurowej nie stosowano przepisów przywołanej wyżej ustawy.
42. Kontrolowane wydatki dotyczące wynajmu siedziby głównej oraz oddziałów Agencji (z wyłączeniem wydatków poniesionych na wynajem mieszkań służbowych w Gdańsku i Rzeszowie) oraz opłat eksploatacyjnych związanych z przedmiotowym wynajmem były celowe, gospodarne, rzetelnie udokumentowane, a zobowiązania zostały opłacone w terminie.

Wydatki w ramach kategorii pn. Ubezpieczenia mienia i samochodów służbowych

43. Weryfikacja wybranych¹²⁹ wydatków na ubezpieczenie mienia (w tym systemów obserwacyjnych w RPA, Namibii i Australii oraz polisy OC dotyczącej odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności i posiadania rzeczy) oraz opłat za wydanie opinii

¹²³ Pismo znak: BO.0910.3.9.2025 z dnia 22 października 2025 r. – odpowiedź na pismo ZK-11 pyt. 6.

¹²⁴ Przy ul. Trzy Lipy 3, umowa nr PAK/U/10/2022/BO/AG z 3 lutego 2021 r. na najem powierzchni biurowej oraz dostawę energii elektrycznej i wody oraz odprowadzanie ścieków, a także umowa nr PAK/U/13/2021/BO/MBB z 1 lutego 2021 r. – na najem miejsc parkingowych.

¹²⁵ Przy ul. Prostej 70, umowa nr PAK/U/81/2020/BO/JS z 27 października 2020 r. – na najem powierzchni biurowej, miejsc parkingowych oraz dostawę energii elektrycznej i wody oraz odprowadzanie ścieków, a także umowa nr 290/2024/POL/BP z 1 marca 2024 r. – na najem dodatkowej powierzchni biurowej.

¹²⁶ Przy ul. Warszawskiej 18, umowa nr AK/U/6/2022/RZE/MP z 28 stycznia 2022 r. - na najem powierzchni biurowej oraz dostawę energii elektrycznej i wody oraz odprowadzanie ścieków, a także nr PAK/U/34/2022/OTR/MP z 13 kwietnia 2022 r. – na najem miejsc parkingowych.

¹²⁷ Wniosek z dnia 29 lutego 2024 r. uzasadniający konieczność najmu dodatkowych pomieszczeń biurowych.

¹²⁸ Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień lub konkursów, których przedmiotem jest nabycie własności lub innych praw do istniejących budynków lub nieruchomości.

¹²⁹ Cztery dowody księgowe o łącznej wartości 399 966,00 zł, tj. 79,53% ogółu wydatków poniesionych w kategorii Ubezpieczenia mienia i samochodów służbowych.

w zakresie eksperymentów medycznych w związku z udziałem polskiego astronauty w misji na Międzynarodową Stację Kosmiczną wykazała, że:

- zostały one poniesione zgodnie z obowiązującym w PAK *Regulaminem udzielania zamówień, których wartość jest mniejsza od kwoty 130 000 złotych*, a w przypadku ubezpieczenia systemów obserwacyjnych w RPA, Namibii i Australii – z *ustawą - PZP¹³⁰*, i zostały poniesione z zachowaniem zasad celowości i gospodarności;
- zostały poniesione w okresie obowiązywania umowy dotacji;
- zobowiązania wynikające z weryfikowanych dowodów księgowych zostały uregulowane terminowo;
- dokumenty księgowe zostały prawidłowo opisane a opis jednoznacznie wykazywał powiązanie z konkretnym wydatkiem¹³¹.

Dodatkowo, uwagę zwraca fakt, że wydatki związane z ubezpieczeniem systemów obserwacyjnych zlokalizowanych w innych miejscach były w 2024 r. ponoszone ze środków dotacji celowej udzielonej na realizację Krajowego Programu Kosmicznego, co świadczy o braku jednolitego podejścia PAK do finansowania tego rodzaju ubezpieczeń.

Wydatki w ramach kategorii pn. *Materiały*

44. Weryfikacja wydatków¹³² dotyczących zakupów: artykułów biurowych, artykułów gospodarczych, wyposażenia magazynowego, licencji, specjalistycznych publikacji oraz bezzałogowego statku powietrznego typu dron, wykazała, że:

- zakupy dokonywane były w oparciu o *Regulamin udzielania zamówień, których wartość jest mniejsza od kwoty 130 000 złotych w Polskiej Agencji Kosmicznej*, natomiast w jednym przypadku¹³³ dostawca został wyłoniony w oparciu o przepisy ustawy - PZP,
- wydatki zostały poniesione w sposób celowy, gospodarny oraz z uwzględnieniem zasad konkurencyjności i efektywności, a także zostały terminowo uregulowane.

Stwierdzono jednak omyłki¹³⁴ w dokumentach związanych z udzielaniem zamówień oraz kontrolą dowodów księgowych, pozostające bez wpływu na sposób wydatkowania środków finansowych.

Wykorzystanie środków z rezerw celowych

45. Agencja, w ramach dotacji podmiotowej, otrzymała środki z dwóch rezerw celowych ujętych pod poz. 66 oraz 56.

¹³⁰ Polisa ubezpieczeniowa mienia obejmującego systemy obserwacyjne zlokalizowane w RPA, Namibii oraz Australii została zawarta w następstwie zamówienia udzielonego w trybie z wolnej ręki z uwagi na fakt, że w ramach wcześniej prowadzonego postępowania w trybie podstawowym nie wpłynęła żadna oferta, co jest zgodne z przesłanką określoną w art. 305 ust. 2 ustawy - PZP.

¹³¹ Wskazano numery polis, okresy ubezpieczenia, opisy dotyczące rodzaju polisy.

¹³² Sześć faktur o łącznej kwocie 121 841,77 zł., tj. 37,95% ogółu wydatków poniesionych w kategorii *Materiały*.
¹³³ Dostarczenia licencji MICROSOFT 365.

¹³⁴ - w dokumencie księgowym nr 2024/03/79 oraz w potwierdzeniu płatności błędnie wskazano, iż wydatek dotyczy zakupu artykułów spożywczych, nie zaś biurowych (dotyczy faktury nr F/000471/24 z dnia 26 marca 2024 r.),
- w pkt. 8 wniosku o udzielenie zamówienia nr ZP/126/2024 błędnie wskazano stawkę VAT przedmiotu zamówienia, jednak obliczenie ceny brutto zamówienia nastąpiło już z zastosowaniem prawidłowej stawki VAT,
- w pkt. 11 protokołu z postępowania nr BO/9/2024 błędnie wskazano termin składania ofert – tj. 30 marca 2023 r. – zamiast 19 kwietnia 2024 r.

46. Rezerwa celowa ujęta pod poz. 66 w kwocie 756 000,00 zł przeznaczona została w całości na wzrost wynagrodzeń pracowników PAK, a jej wypłata wynikała z Aneksu nr 1 do umowy dotacji, podpisanego w dniu 14 maja 2024 r.
47. Zgodnie z przekazanymi informacjami¹³⁵, 6 marca 2024 r. Agencja wystąpiła do Ministra Rozwoju i Technologii o przekazanie kwoty 4 786 000,00 zł ze środków zabezpieczonych w ramach rezerwy celowej ujętej pod poz. 56. Natomiast formalny wniosek o uruchomienie rezerwy, zawierający kalkulację kosztów i uzasadnienie, został złożony przez PAK do MRiT w dniu 7 maja 2024 r. i w procesie uzgodnień był 4 – krotnie korygowany (w dniach: 22 maja 2024 r.¹³⁶, 11 czerwca 2024 r.¹³⁷, 16 lipca 2024 r.¹³⁸ oraz 17 lipca 2024 r.). Zgodnie z przyjętym wnioskiem, kwota 3 274 000,00 zł z rezerwy celowej budżetu państwa powinna zostać przeznaczona na następujące działania:
- a) zwiększenie funduszu wynagrodzeń w kwocie 1 925 000,00 zł¹³⁹,
 - b) pokrycie kosztów utrzymania związanych z dodatkowym zatrudnieniem w kwocie 828 000,00 zł¹⁴⁰,
 - c) leasing dwóch nowych samochodów osobowych – kwota 85 000,00 zł,
 - d) zakup usług druku i tłumaczeń – kwota 436 000,00 zł.
- Ostateczny wniosek z 17 lipca 2024 r. zakładał m.in. skrócenie do pięciu miesięcy, planowanego okresu zatrudnienia w 2024 r. na nowo utworzonych etatach. Ponadto korekcie uległa kwota przeznaczona na leasing samochodów oraz na najem powierzchni biurowej, poprzez proporcjonalne zmniejszenie do kwoty odpowiadającej okresowi pięciu miesięcy.
48. Rezerwa celowa ujęta pod poz. 56¹⁴¹ uruchomiona została decyzją Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.3.84.2024.MF.1832 z dnia 30 sierpnia 2024 r. W dniu 28 października 2024 r. do umowy dotacji podmiotowej został zawarty Aneks nr 2, postanowieniami którego ze środków wspomnianej rezerwy przewidziano do uruchomienia kwotę 3 274 000,00 zł. Zgodnie z umową dotacji środki rezerwy celowej ujętej pod poz. 56 zostały w dniu 30 października 2024 r. przekazane na rachunek bankowy PAK, jako IV transza dotacji podmiotowej.
49. Ustalono, że z przekazanych środków rezerwy wydatkowano jedynie kwotę 199 279,92 zł, co stanowiło 6,08% kwoty przyznanej Aneksem nr 2. Wydatkowane środki pokryły

¹³⁵ Pismo znak: BO.3120.7.2024 z dnia 29 sierpnia 2025 r.

¹³⁶ Korekta polegała na skróceniu do sześciu miesięcy planowanego okresu zatrudnienia. Natomiast zawarcie umów cywilnoprawnych zostało zaplanowane na czerwiec.

¹³⁷ Korekta polegała na przesunięciu na lipiec planowanego terminu zawarcia umów cywilnoprawnych.

¹³⁸ Korekta polegała na zmianie opisu zadań wykonywanych na stanowiskach pracy w pozycjach 11 i 16 – usunięto zapis dotyczący zadań związanych z Prezydencją RP, ponieważ zatrudnienie na tych stanowiskach miało być docelowo stałe, nie tylko na czas trwania Prezydencji. Ponadto korekcie uległa kwota przeznaczona na leasing samochodów, poprzez proporcjonalne zmniejszenie do kwoty odpowiadającej okresowi pięciu miesięcy.

¹³⁹ – 1 262 000,00 zł na wynagrodzenia osobowe (19 nowych etatów),

– 350 000,00 zł na umowy cywilnoprawne (5 umów) oraz

– 313 000,00 zł na pochodne od wynagrodzeń.

¹⁴⁰ – powierzchnia biurowa, media, materiały i usługi – kwota 428 000,00 zł,

– wyposażenie nowych stanowisk pracy – kwota 320 000,00 zł,

– medycyna pracy – kwota 50 000,00 zł,

– ogłoszenia rekrutacyjne – kwota 30 000,00 zł.

¹⁴¹ Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne.

wynagrodzenia 4 nowo zatrudnionych pracowników oraz związane z nimi pochodne¹⁴², a także inne proporcjonalne koszty¹⁴³ wynikające z ich zatrudnienia.

Kontrolowany wyjaśnił¹⁴⁴, że przyczyną niskiego wykorzystania ww. środków z rezerwy celowej były przedłużające się procedury uruchomienia tych środków oraz zmiany planu finansowego Agencji, które uniemożliwiły przeprowadzenie naborów oraz postępowań o udzielenie zamówień publicznych. Jednocześnie wskazano, że w PAK proces naboru na wakujące stanowiska prowadzony był równoległe do procedury uruchomienia rezerwy celowej i zmiany planu finansowego.

50. PAK podejmowała działania w celu zatrudnienia pracowników, wskazanych we wniosku o uruchomienie rezerwy. W związku z potrzebą obsadzenia 19 etatów, które zostały przewidziane do sfinansowania ze środków uruchomionej rezerwy PAK wszczęła 13 naborów¹⁴⁵, w wyniku których ostatecznie zatrudniono 8 osób, w tym 4 osoby w 2024 r. oraz 4 osoby w 2025 r. W przypadku 4 naborów wyłonieni w nich kandydaci przed podpisaniem umów zrezygnowali z zatrudnienia w Agencji. Należy natomiast wskazać, że w jednym przypadku nabór został ogłoszony 13 lutego 2024 r., czyli przed złożeniem wniosku o uruchomienie rezerwy, a wybrany kandydat zatrudniony został w dniu 4 kwietnia 2024 r. Agencja w toku kontroli wyjaśniła¹⁴⁶, że ze środków rezerwy celowej uruchomionej w 2024 r. zostały sfinansowane wynagrodzenia 4 osób, w tym jednej zatrudnionej w dniu 4 kwietnia 2024 r.¹⁴⁷, a rozliczenie kosztów etatu tej osoby w ramach środków rezerwy celowej nastąpiło od dnia 1 września 2024 r.

Ponadto ustalono, że w przypadku 4 etatów¹⁴⁸ nie ogłoszono naboru w ogóle, natomiast w 4 przypadkach¹⁴⁹ nastąpiła zmiana koncepcji finansowania tych etatów na finansowanie ze środków KPO.

51. Kontrolowany wyjaśnił¹⁵⁰, że ze względu na brak decyzji Kierownictwa Agencji nie wydatkowano środków zaplanowanych na leasing dwóch nowych samochodów. Nie dokonano również zakupu druku i tłumaczeń.

Sprawozdawczość

52. Zgodnie z § 5 umowy dotacji, Agencja zobowiązana została do przygotowania i przedłożenia Ministrowi Rozwoju i Technologii sprawozdań kwartalnych, w terminie do ostatniego dnia miesiąca następującego po zakończeniu danego kwartału oraz sprawozdania rocznego – w terminie do 31 stycznia 2025 r.

Ustalono, że PAK złożyła sprawozdania zgodnie z terminami wskazanymi w umowie dotacji¹⁵¹.

¹⁴² W kwocie 139 555,32 zł.

¹⁴³ Tj. opłaty za wynajem pomieszczeń, media i wydatki w kategorii materiały, energia i woda w kwocie 59 724,60 zł.

¹⁴⁴ Pismo znak: BO.0910.3.10.2025 z dnia 13 października 2025 r. – odpowiedź na pismo ZK-10 pyt.9.

¹⁴⁵ Nabory zostały ogłoszone w dniach: 13.02.2024 r., 05.04.2024 r., 24.07.2024 r. (2 nabory), 29.07.2024 r., 18.09.2024 r., 08.10.2024 r. (3 nabory), 18.11.2024 r., 02.12.2024 r. (2 nabory), 09.12.2024 r.

¹⁴⁶ Pismo znak: BO.0910.3.11.2025 z dnia 22 października 2025 r. – odpowiedź na pismo ZK-11 pyt. 5.

¹⁴⁷ Kod umowy: 296.

¹⁴⁸ Starszy specjalista ds. księgowości w Biurze Organizacyjnym, ekspert w Departamencie Strategii i Współpracy Międzynarodowej oraz ekspert w Departamencie Telekomunikacji i Nawigacji Satelitarnej.

¹⁴⁹ 2 etaty na stanowisko głównego specjalisty oraz 2 etaty na stanowisko eksperta w Departamencie Obserwacji Ziemi.

¹⁵⁰ Pismo znak: BO.0910.3.10.2025 z dnia 13 października 2025 r. – odpowiedź na pismo ZK-10 pyt.9.

¹⁵¹ 29 kwietnia 2024 r. – za pierwszy kwartał, 30 lipca 2024 r. – za drugi kwartał, 29 października 2024 r. – za trzeci kwartał, 28 stycznia 2025 r. – sprawozdanie roczne, uwzględniające sprawozdanie za czwarty kwartał 2024 r.

Zwrot niewykorzystanych środków

53. Zwrot środków niewykorzystanej dotacji w wysokości 6 321 210,11 zł został dokonany, zgodnie z postanowieniami umowy, w dniu 15 stycznia 2025 r. na rachunek bankowy Ministerstwa Rozwoju i Technologii, prowadzony w NBP O/O w Warszawie nr [...].
W związku z terminowym zwrotem niewykorzystanej części dotacji nie było konieczności naliczenia odsetek, o których mowa § 6 pkt 2 umowy dotacji.
[Akta kontroli str. 46-48, 52-55, 60-62, 66-67, 71-72, 73, 79-80, 84-86, 92-95, 100-104, 110-131, 136-141, 146-150, 155-158, 159-161, materiały na płycie CD]

Obszar II. Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej oraz księgowanie wydatków zgodnie z postanowieniami zawartej umowy dotacji oraz obowiązującą w PAK Polityką rachunkowości.

Ocena

Na pozytywną ocenę zasługuje, przestrzeganie przez PAK postanowień umowy dotacji dotyczących prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków dotacji oraz księgowanie wydatków zgodnie z obowiązującą w PAK *Polityką rachunkowości*.

Wydatki dokonywane ze środków dotacji podmiotowej oznaczone były w księgach rachunkowych znacznikiem PAK.BO.01 i ewidencjonowane na dedykowanym dotacji podmiotowej koncie księgowym 131 *Rachunek Bankowy*. Na dokumentach finansowo-księgowych dotyczących wydatków ponoszonych w ramach dotacji podmiotowej zamieszczano informację o numerze umowy dotacyjnej. Wszystkie skontrolowane dowody księgowe zawierały elementy określone w art. 21 ust. 1 *ustawy o rachunkowości*.

Obieg dokumentów finansowo-księgowych odbywał się zgodnie z obowiązującą w PAK *Instrukcją obiegu dokumentów i kontroli dokumentów finansowo-księgowych*¹⁵². Stwierdzono jednak przypadki nieudokumentowania dokonania kontroli formalno-rachunkowej czterech rachunków wystawionych przez Zleceniobiorców.

Ponadto wystąpiły uchybienia polegające na nielicznych¹⁵³ błędach i omyłkach w informacjach ujmowanych w formularzu kontroli dowodu księgowego, niemające jednak wpływu na prawidłowość rozliczenia dotacji, ale świadczące o braku należytej staranności pracowników dokonujących opisu i kontroli dokumentów księgowych.

Ustalenia

54. Agencja prowadziła księgi rachunkowe zgodnie z postanowieniami art. 9 oraz art. 11 ust. 1 *ustawy o rachunkowości* oraz obowiązującą *Polityką rachunkowości*¹⁵⁴. Księgi rachunkowe PAK prowadzone były w oddziale terenowym PAK w Warszawie przy ul. Prostej 70, w oparciu o zakładowy plan kont, przy użyciu programu finansowo-księgowego [...]¹⁵⁵.
55. Do obsługi dotacji podmiotowej założony został wyodrębniony rachunek bankowy o nr [...] prowadzony w Banku Gospodarstwa Krajowego.

¹⁵² Wprowadzona zarządzeniem nr 9/2019 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie wprowadzenia do realizacji instrukcji obiegu dokumentów i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Polskiej Agencji Kosmicznej; dalej: *Instrukcja*.

¹⁵³ 16 na 309 skontrolowane dowody księgowe.

¹⁵⁴ Stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia Nr 33 /2022 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 30 grudnia 2022 r., z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2022 r.

¹⁵⁵ Producent programu księgowego PAK – [...].

56. Wydatki dokonywane w ramach dotacji ewidencjonowane były zgodnie przyjętą w PAK *Polityką rachunkowości*. Wydatki dokonywane w ramach dotacji podmiotowej ewidencjonowane były na koncie 131 *Rachunek Bankowy*, natomiast koszty według rodzajów ujmowane były na kontach zespołu „4” według klasyfikacji budżetowej z dokładnością do paragrafu.
57. Zarówno w systemie księgowym, jak i w opisie faktur, przyjęto oznaczenie kontrolowanej dotacji jako: *Plan działalności PAK.BO.01*. Dodatkowo w opisie faktur wskazywano numer umowy dotacji.
58. Dekretacja dowodów księgowych, zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 6 *ustawy o rachunkowości, Polityką rachunkowości PAK*, a także *Instrukcją*, dokonywana była w systemie [...]. Zapisy księgowe zawierały określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego, opis operacji oraz jej wartość, datę dokonania operacji, wystawcę dokumentu, stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych. Wydruk z systemu obrazujący dokonaną dekretację był załączany do dowodu księgowego.
59. Obieg dokumentów finansowo-księgowych odbywał się zgodnie z obowiązującą w PAK *Instrukcją*, która określała zasady prawidłowego i terminowego dokumentowania operacji gospodarczych, kontroli przebiegu operacji gospodarczych, terminowego przekazywania dokumentów pracownikom ds. finansowo-księgowych oraz wymogi, jakim powinny odpowiadać dowody księgowe stanowiące podstawę zapisów w księgach rachunkowych. *Instrukcja* w sposób szczegółowy opisywała także poszczególne etapy weryfikacji dowodów księgowych pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, oraz wprowadzała wymóg stosowania *formularza kontroli dowodu księgowego*¹⁵⁶, który każdorazowo po wypełnieniu i zatwierdzeniu powinien zostać dołączony do zewnętrznych dowodów księgowych. o
60. W wyniku kontroli badanych dowodów księgowych dotyczących wydatków sfinansowanych z dotacji podmiotowej, pod względem księgowo – finansowym ustalono, że:
- zawierały one elementy określone w art. 21 ust. 1 *ustawy o rachunkowości*,
 - zostały opatrzone znacznikiem PAK.BO.01 oraz numerem umowy dotacji, w ramach której ponoszony był wydatek, a także prawidłowo opisane. Wyjątek stanowiło 10 faktur¹⁵⁷ wystawionych w związku z realizacją umowy nr AK/U/23/2023/BO/AG, których opisy zawierały błędy i omyłki popełnione przez pracowników dokonujących - w ramach kontroli merytorycznej - opisu i kontroli dokumentów księgowych (szczegółowo opisane w Obszarze I niniejszego dokumentu),
 - skontrolowane zostały po względem merytorycznym, w tym w zakresie zgodności z umową/zamówieniem/wnioskiem, a ponadto zawierały potwierdzenie sprawdzenia pod względem celowości, legalności i gospodarności, a także pod względem formalno-rachunkowym,
 - do udokumentowania weryfikacji dowodów księgowych stosowano wspomniany formularz, za wyjątkiem rachunków wystawionych przez Zleceniobiorców, do których nie został on sporządzony. Stanowi to naruszenie postanowień *Instrukcji*, ponieważ

¹⁵⁶ Dalej: formularz.

¹⁵⁷ Numer dokumentu księgowego z rejestru faktur: 2024/04/70, 2024/03/89, 2024/03/140, 2024/04/28, 2024/05/38, 2024/06/123, 2024/06/140, 2024/07/28, 2024/07/30 oraz 2024/11/136.

każdy dowód księgowy powinien zostać sprawdzony zarówno pod względem merytorycznym, jak również formalno-rachunkowym, co nie zostało odpowiednio udokumentowane,

- w formularzach znajdowała się adnotacja o zatwierdzeniu do zapłaty oraz numer działania z budżetu zadaniowego, a także wskazanie części, działu i rozdziału oraz paragrafu i źródła finansowania według rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁵⁸, wskazywana była także data dokonania przelewu oraz numer i pozycja wyciągu bankowego,
- do każdego dowodu księgowego poza formularzem, dołączony został także dokument księgowy z dekretem generowanym z systemu księgowego.

[Akta kontroli str. 46-48, materiały na płycie CD]

III. Informacje o kontroli.

Kontrolę przeprowadził, upoważniony przez Ministra Rozwoju i Technologii¹⁵⁹, Zespół kontrolerów w składzie:

- Ewa Zawadzka-Dzwonka, główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu, kierownik Zespołu,
- Monika Miszczuk, główny specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu, członek Zespołu,
- Maciej Klich, starszy specjalista w Departamencie Kontroli i Audytu, członek Zespołu.

Czynności kontrolne przeprowadzono w okresie od 9 czerwca do 15 października 2025 r.

Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej nie złożyła zastrzeżeń do treści projektu wystąpienia pokontrolnego.

Projekt wystąpienia pokontrolnego został przekazany również byłemu Prezesowi PAK, który nie złożył oświadczenia dotyczącego dokonanych w toku kontroli ustaleń i stwierdzonych nieprawidłowości.

IV. Zalecenia pokontrolne

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i oceny, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 ustawy o kontroli, zalecam:

1. Rzetelne planowanie i realizowanie wydatków ponoszonych ze środków uruchomionych w ramach rezerw celowych, tak aby przyznana kwota została w jak największym stopniu wykorzystana.
2. Rozliczanie w ramach dotacji tylko tych wydatków, które zostały poniesione w okresie wskazanym umowie dotacji.
3. Zwrócenie do budżetu państwa, zgodnie z art. 168 *uofp*, części dotacji przyznanej na 2024 r. a wykorzystanej po upływie roku budżetowego.
4. Dokonywanie wydatków z poszanowaniem zasad wynikających z art. 44 ust. 3 *uofp*, w szczególności wydatków dotyczących najmu mieszkań oraz organizacji szkoleń.

¹⁵⁸ Dz.U. z 2022 r., poz. 513.

¹⁵⁹ Upoważnienia do kontroli wydane 5 czerwca 2025 r. nr: MRiT/15-DKT/25 (MRiT/70-UDK/25), MRiT/16-DKT/25 (MRiT/71-UDK/25 oraz MRiT/21-DKT/25 (MRiT/101-UDK/25).

5. Przestrzeganie obowiązującego w PAK *Regulaminu wynagradzania*, w szczególności w zakresie przyznawania pracownikom tylko tych świadczeń, które wynikają z ww. dokumentu i na zasadach w nim określonych.
6. Stosowanie, przyjętych w *Regulaminie podróży służbowych pracowników Polskiej Agencji Kosmicznej*, zasad dotyczących sporządzania sprawozdań z zagranicznych podróży służbowych oraz dokumentowania zgód Prezesa na przekroczenie limitów kwot wydatkowanych na noclegi, a także terminów rozliczenia wyjazdów służbowych.
7. Zwiększenie nadzoru w zakresie uczestnictwa pracowników PAK w szkoleniach zewnętrznych, finansowanych ze środków dotacji, w tym wprowadzenie do *Regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych* postanowień określających odpowiedzialność pracownika za brak udziału w szkoleniu bez racjonalnego uzasadnienia oraz niedostarczenie certyfikatu/zaświadczenia o ukończeniu szkolenia.
8. Dokumentowanie przeprowadzonej kontroli rachunków przedkładanych przez Zleceniobiorców, zgodnie z zasadami przyjętymi dla zewnętrznych dowodów finansowo-księgowych w obowiązującej w Agencji *Instrukcji obiegu dokumentów i kontroli dokumentów finansowo-księgowych*.
9. Wzmocnienie nadzoru nad prawidłowością opisywania dokumentów finansowo-księgowych a także dokładanie należytej staranności przy opisywaniu tych dokumentów, w celu wyeliminowania błędów i omyłek.
10. Zobowiązanie pracowników do starannego prowadzenia rejestru delegacji służbowych.

Na podstawie art. 49, w związku z art. 46 ust. 3 pkt 3 *ustawy o kontroli*, proszę o przedstawienie w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykonania powyższych zaleceń.

Informuję, że zgodnie z art. 48 *ustawy o kontroli*, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Ilona Kowalska

Dyrektor Generalny

Dyrektor Generalny

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

w Ministerstwie Rozwoju i Technologii